

נחל זהר

פירושים וחיידושים בספר הזהר הקדוש
על סדר פרשת השבוע

על פי ההקדמות אשר בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן מברסלב זצוק"ל

בוהר דא יפקון ביה מן גלותא ברחמים

לחבון דרך הלימוד ומטרת עלון זה נא עיין בהקדמה כגב העלון

תרגום ללשון הקודש

זהר הקדוש - ויגש רי.

והקל נשמע בית פרעה. רבי (אלעזר) אבא פתח ואמר, (תהלים פד) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לפי ובשרי ירגנו אל אל חי. בא ראה, כל אדם שמתפלל תפלתו (וקם) לפני רבונו, צריך לו להקדים לו ברכות בכל יום ויום ולהתפלל תפלתו לפני רבונו בזמן שצריך.

בבקר לאהו בימיו של הקדוש ברוך הוא, במנחה לאהו בשמאל. ותפלה ובקשה צריך לאדם בכל יום ויום כדי להאחו בו. ובארגו, מי שמתפלל תפלתו (ועומד) לפני רבונו, צריך לו שלא לשמע קולו בתפלתו, ומי ששומע קולו בתפלתו, תפלתו לא נשמעת.

מה הפעם? משום שהתפלה אינה אותו הקול ששומע, שאותו קול ששומע אינו תפלה. ומה היא תפלה? זהו קול אחר שתלוי בקול ששומע. ומי הוא הקול ששומע? זה אותו הקול שהוא בוא"ו, הקול שתלוי בו, זהו קל בלי וא"ו.

ומשום כך לא צריך לאדם לשמע קולו בתפלתו, אלא להתפלל בלחש באותו הקול שלא נשמע, וזו התפלה שמתקבלת תמיד, וסימן לדבר - והקל נשמע. קל בלי וא"ו, נשמע. זו היא התפלה שהיא בחשאי, שבתוך בנה וקולה לא ישמע. זו היא התפלה שמקבל הקדוש ברוך הוא בשנעשית בתוך רצון וכונה ותקוין פראוי, וליחד את היהוד של רבונו פראוי בכל יום.

רבי אלעזר אמר, הקול בחשאי זהו קול עליון שכל הקולות יוצאים משם. אבל קל בלי וא"ו, זהו התפלה של מטה, שהיא הולכת להתעלות בוא"ו ולהתחבר בו.

בא ראה, והקל נשמע, זה הוא הקל בלי וא"ו, זהו הקול שבכה על מקדש ראשון ועל מקדש שני. נשמע, כמו שנאמר קול ברמה נשמע. ברמה, מה זה ברמה? זה הוא העולם העליון, העולם הנא, וסימן לדבר - מן הרמה ועד בית אל, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. כאן ברמה - זה העולם העליון, שהרי בשעה שהיא שברמה נשמע, אז מוח פתוב? (ישעיה כב) ויקרא ה' אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו'.

והקל נשמע, למעלה למעלה. מה הפעם? משום שא"ו התרחק והסתלק ממנה, ואז רחל מככה על בניה מאנה להנחם על בניה פי איננו. פי איננו? פי אינם צריק היה להיות! אלא פי איננו, והנה בארנו פי איננו, שבעלה לא נמצא עמה, שאלמלא היה בעלה ישתבח עמה, תתנחם עליהם, שהרי אז בניה לא יהיו בגלות, ומשום שאיננו. אינה מתנחמת על בניה, משום שבניה התרחקו ממנה על שאיננו עמה.

בא ראה, בית פרעה - זה הוא סימן לדבר למעלה, הבית שנפרעים ומתגלים מפניו כל האורות וכל המאורות, כל מה שהיה בתו משם התגלה, ומשום כך הקדוש ברוך הוא הוציא את כל האורות וכל המאורות, כדי להאיר לאותו הקול שנקרא קל בלי וא"ו.

בא ראה, באשר יקם הקדוש ברוך הוא לזה הקול מהעפר ויתחבר באות וא"ו, אז כל מה שנאבד מהם בזמן הגלות יחזור, ויתעדנו באורות עליונים שנוספים מתוך העולם העליון, כמו שנאמר והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ויבאו האבדים בארץ אשר והנדהים בארץ מצרים והשתחוו לה' בדר הקדש בירושלם.

והקל נשמע בית פרעה. רבי (אלעזר) אבא פתח ואמר, (תהלים פד) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לפי ובשרי ירגנו אל אל חי. תא חזי, כל בר נש דצלי גלותיה (וקם) קמו מאריה, אצטריך ליה לאקרמא ליה ברבאן בכל יומא ויומא, וצלי גלותיה קמו מאריה בזמנא דאצטריך.

בצפרא, לאהרא בימינא דקודשא בריך הוא. במנחה, לאהרא בשמאלא. וגלותא ובעתא, אצטריך ליה לבר נש בכל יומא ויומא בגין לאתאהרא ביה. ואוקימנא, מאן דצלי גלותיה, (וקם) קמו מאריה, אצטריך ליה דלא למשמע קליה בגלותיה. ומאן דאשמע קליה בגלותיה, גלותיה לא אשתמע.

מאי טעמא. בגין (שמורת ר"ב ע"ב) דגלותא, לאו איהו היה קלא דאשתמע. דההוא קול דאשתמע לאו היה גלותא. ומאן איהו גלותא. דא קלא אהרא, דתליא בקלא דאשתמע, ומאן הוא קלא דאשתמע. דא ההוא קול דהוא בוא"ו, קלא דתליא ביה, דא ההוא קל בלא וא"ו. ובגין כך, לא אצטריך ליה לבר נש למשמע קליה בגלותיה, אלא לצלחא בלחש, בההוא קלא דלא אשתמע. ודא היה גלותא דאתקבלת תדיר. וסימניה, והקל נשמע, קל בלא וא"ו, נשמע. דא היה גלותא דהיא בחשאי. דכתיב בהנה, (שמואל א א) וקולה לא ישמע. דא היה גלותא דקודשא בריך הוא קביל, כד אתעביד גו רעיתא וכוונה ותקונא פדקא יאות, וליחרא יחודא דמריה פדקא יאות בכל יומא.

רבי אלעזר אמר, קלא בחשאי, דא היה קלא עלאה, דכל קלון נפקין מתמן. אבל קל בלא ו', דא היה גלותא דלתתא, דאיהו אזלא לאסתלקא בוא"ו ולאתחברא ביה.

תא חזי, והקל נשמע, דא היה קל בלא וא"ו. דא היה קלא דפכאת על מקדש ראשון ועל מקדש שני. נשמע, כמה דאת אמר, קול ברמה נשמע. ברמה, מאי ברמה. דא הוא עלמא עלאה, עלמא דאתי. וסימניה, מן הרמה ועד בית אל, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. הכא ברמה, דא עלמא עלאה. דהא בההוא שעתא די ברמה נשמע. בגין מוח פתוב, (ישעיה כב) ויקרא ה' אלקים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד וגו'.

והקל נשמע, לעילא לעילא. מאי טעמא. בגין דוא"ו אתרחק ואסתלק מניה, ובגין רחל מככה על בניה מאנה להנחם על בניה פי איננו. פי איננו, פי אינם מכעני ליה. אלא פי איננו, והא אוקימנא, פי איננו, דבעלה לא אשתבח עמה. דאלמלא בעלה ישתבח עמה, תתנחם עליהו. דהא בגין בנהא, לא יחון בגלותא. ובגין דאיננו, לאו איהו מתנחמא על בנהא, בגין דבנהא אתרחקו מנה, על דאיננו עמה.

תא חזי, בית פרעה, דא הוא סימניה לעילא, ביתא דאתפרעו ואתגלוין מניה כל נהורין וכל בוציניו, כל מה דהוה סתים, מתמן אתגלי. ובגין כך, קודשא בריך הוא אפיק כל נהורין וכל בוציניו, בגין לאתחברא לההוא קול, דאקרי קל בלא וא"ו.

תא חזי, כד יקום קודשא בריך הוא לתאי קל מעפרא, ויתחבר בוא"ו, בגין כל מה דאתאביד מניהו בזמנא דגלותא, ויתדר ויתעדנו בגלותא בנהורין עלאין דאתוספן מנו עלמא עלאה. כמא דאת אמר, (ישעיה כו) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ויבאו האבדים בארץ אשר והנדהים בארץ מצרים והשתחוו לה' בדר הקדש בירושלם:

ויהי מקוץ שנתים ימים, ופרעה הלם וכו' (בראשית מא):

א כי מרחמם ינחגם (ישעיה מו) – הינו מי שהוא רחמן, הוא יוכל להיות מנחוג. וצריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, כי על רשעים או על רוצחים וגזלנים אסור לרחם. וכן מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות, אזי יוכל לרחם על תינוק של ארבעה ימים, לתן לו מאכל הצריך לגדול, ולא לקטן בזה, כי קטן בזה צריכין לזנוק רק על ידי חלב דוקא. על-כן צריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, שלקטן בזה צריכין לרחם לתן לו חלב דוקא, וגלגול – מאכל הצריך לו, וכן על כל אחד ואחד צריכין לרחם בפה שצריך לו.

ב ורחמן בזה הוא רק משה רבנו, כי הוא היה מנחוג ישראל, והוא היה המנחוג לעתיד, כי מה שהיה הוא שיהיה וכו' (קהלת א). כי משה רבנו היה לו רחמנות באמת על ישראל, ומסר נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל. כי השם יתברך אמר לו (שמות לב): ואעשך לגוי גדול, והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: אם תשא חטאתם וכו' (שם), כי הוא היה רחמן ומנחוג אמתני, והיה עוסק בישובו של עולם, שיהיה העולם מיושב מבני אדם, כי עקר האדם הוא הדעת, ומי שאין לו דעת, אינו מן הישוב ואינו מכנה בשם אדם כלל, רק הוא בחינת היה בדמות אדם. ומשה רבנו היה לו רחמנות, והיה עוסק בישוב העולם, שיהיה העולם מיושב וממלא מבני אדם, הינו בני דעה כנ"ל, כי הוא פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב (דברים ד): אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, כי משה פתח את הדעת וגלה לנו כי יש אלקים שליט בארץ:

ג כי עקר הרחמנות הוא בשישראל עם קדוש נופליו, הם ושלום, בעוונות, רחמנא לצלן, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני רחמנות. כי כל היסורים הקשים שבעולם אינם נחשבים כלל כנגד המשאוי הכבד של עוונות, הם ושלום. כי בשישראל נופלים בעוונות, הם ושלום, זהו משאוי כבד מאד, שאי אפשר לשא כל המשאוי הכבד הזה, בבחינת: כמשה כבד וכבדו מומני (תהלים לח). כי מי שיודע קדשת ישראל מאין הם לקוחים, ויודע רוחניות ודקות של ישראל – הוא יודע, שישראל הם רחוקים לגמרי מעוון, ואין עוון שיהיה להם כלל כלל לא, לפי גדל קדשתם משרשם וגדל דקותם ורוחניותם. ועל כן כל היסורים שבעולם אינם נחשבים למשאוי כנגד המשאוי הכבד של עוונות, הם ושלום, רחמנא לצלן. ואפילו כשיש לאדם יסורים, אם אין בהם עוונות, אינם נחשבים ליסורים כלל. וזה בחינת (שבת נח): אין יסורין בלא עון. שכל שאין בהם עוון, אינם יסורים כלל, כי עקר היסורים הם רק כשנופלים בעוונות, הם ושלום, וזהו עקר הרחמנות, לרחם על ישראל עם קדוש, להוציאם מהמשאוי הכבד של עוונות. ועל-כן משה רבנו, עליו השלום, בכל עת שנפלו ישראל באיזה עוון, היה מוסר נפשו עליהם והתפלל בעדם, כגון כמרגלים וכיוצא. כי ידע, שלפי קדשת ישראל ודקותם הם רחוקים מעוון ואי אפשר להם לשא כלל המשאוי הכבד של עוון כנ"ל. ובאמת, מתיכן באים לעוונות, הם ושלום, הוא רק על-ידי שאין לו דעת, כי אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס בו רוח שטות (כוטה ג), וזהו הרחמנות הגדול מן הכל, שצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת, בבחינת (תהלים מא): אשרי משכיל אל דל; כי אין

עני אלא מן הדעת (נדרים מא), וצריכין לרחם עליו להכניס בו דעת:

ד ואפלו בשמוע זמנו להסתלק, והנשמה עולה ומתדבקת במקום שעולה, בעולמות עליונים, אין זה תכלית ושלמות, שתהיה הנשמה רק דבוקה למעלה. רק עקר השלמות של הנשמה היא, שבעת שהיא למעלה תהיה למטה גמיך. על-כן צריך שישאר אחריו ברכה, בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה גמיך בעת שנסתלק למעלה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (כ"ב קטז): אשר אין חליפות למו – חד אמר בן, וחד אמר תלמיד, כי התלמיד מקבל דעת הרב. גם הבן, בודאי אין מעלה בשנשאר בן רשע, הם ושלום, והעקר להשאיר בן שיהיה בחינת תלמיד גמיך, שיקבל ממנו שכלו ודעתו. ולא ידע מאן דאמר די בתלמיד לבד, כי מאחר שעקר הוא כדי שישאר דעתו בעולם, על-כן די גם בתלמיד לבד, כי זהו עקר השלמות, שישאר דעתו בעולם הזה גם בעת ההסתלקות, כשהנשמה עולה למעלה. כי מי שיודע קצת בידעתו ויתברך, הוא יודע שעקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך הוא רק שאנחנו מעולם הזה השפל נגדל ונקדש שמו ויתברך, וזהו עקר התענוגים והשעשועים של השם יתברך, כמו שכתוב: ואכית תהלה מגושי עפר מקרוצי המר וכו', כי השם יתברך יש לו שרפים וחיות ואופנים ועולמות עליונים, שהם עובדים אותו ויתברך, ואף-על-פי-כן עקר התענוג והשעשוע שלו – בפעולה למעלה העבודה של עולם השפל הזה. ועל כן צריכין להשאיר אחריו בן או תלמיד, כדי שישאר דעתו למטה, שיהיה בבני עולם הזה השפל. כי בשנשאר דעתו למטה על-ידי בן או תלמיד, נחשב כאלו הוא בעצמו ממש נשאר בעולם:

וכל אדם יכול לקיים זאת, להעמיד תלמידים. כי כששנים מדברים יחד ביראת שמים, אזי כשאחד מאיר לתברו באיזה דבור, נחשב חברו אצלו בחינת תלמיד. ולפעמים נעשה להפך, והינו כשאחר כף הוא מקבל מחברו איזה דבור, אזי נעשה הוא בבחינת תלמיד לגבי חברו. וצריך כל אדם לזהר, להשתדל ולעסוק בזה, כי לא תהו בראה לשבת יצרה (ישעיה מח), כי צריך כל אחד לעסוק בישובו של עולם, שיהיה העולם ממלא מבני אדם, כמו שכתוב (בראשית א): ומלאו את הארץ, כי זה עקר ישוב העולם, כשהעולם ממלא מבני אדם, הינו מבני דעה. כי מי שאין בו דעת, אינו אדם כלל כנ"ל. והינו כמו שהאדם מצוה להעמיד בנים בעולם בשביל קיום העולם, כן הוא מצוה להכניס דעת ויראת שמים בבניו ובתלמידים, כי זה עקר המצוה. שמצוה להעמיד תולדות לקיים העולם, כי העקר – להעמיד תולדות מפיו בני אדם דוקא, ולא מין בהמות וחיות בדמות אדם. על-כן כל זמן שאין מאיר הדעת בבני אדם, ואינם יודעים ומרגישים אלקותו ויתברך וממשלתו, אינם בכלל בני אדם, מאחר שאין בהם דעת לדעת את ה', שזה עקר גדר האדם. ועל כן נחשב העולם פתחו ובהו, ועל זה נאמר: לא תהו בראה לשבת יצרה, כי צריכין לישב את העולם, שיהיה מיושב העולם מבני אדם דוקא, והינו מבני דעה, שיודעין את השם יתברך. וזהו גם כן מצוה: ומלאו את הארץ, שצריכין למלאות את הארץ בבני אדם. הינו שכל אדם מצוה שיזכר עם חברו ביראת שמים כדי להכניס דעת בחברו, שזה עקר ישוב העולם, שיהיה העולם מיושב מבני אדם, הינו מבני דעה, שיודעין את השם יתברך כנ"ל. על-כן צריך כל אחד לעסוק בזה – להכניס דעת ויראת שמים בחברו, שעל-ידי-זה נעשה חברו בחינת תלמיד אצלו, ואזי כשאמלאו ומיו יגיע זמן הסתלקותו, אזי יתלבש בזה הדבור שהכניס בחברו, ויהיה נחשב כאלו הוא בעצמו

ממש קים בזה העולם, כמו שכתוב: אשר אין הליפות למו – חד אמר בן, וחד אמר תלמיד. נמצא כשנשא בן או תלמיד אחריו, אזי יש הליפות למו, הינו כי יש לו הליפין, מאחר שנשא דעתו אחריו על ידי בן או תלמיד כנ"ל. פי עקר הוא הדעת, וכשנשא הדעת אחריו על ידי בן או תלמיד, נחשב כאלו הוא ממש נשא קים בעולם. וזה הליפות – ראשי תבות: פי ידבר חכמות והגות לפי תבונות (תחלים מט); פי עקר הוא הדעת, שהוא בחינת: פי ידבר חכמות והגות לפי תבונות, שזהו עקר ההשארה והחליפות שנשא מן האדם אחריו, דהינו מה שהיה מדבר חכמה ותבונה עם חברו והכנים בו דעת אמת ויראת שמים כנ"ל. ועל בן פי ידבר חכמות והגות לפי תבונות – ראשי תבות "הליפות", פי זה עקר החליפות וההשארה כנ"ל:

ובאמת בן ותלמיד הוא פלו חד. פי הבן הוא גם בן תלמיד כנ"ל, וגם התלמיד הוא בחינת בן, כמו שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (סנהדרין זמ: וע"ש גם בדף יט): כל המלמד בן חברו תורה, כאלו עשאו; פי נחשב כאלו עשה את הגוף של התלמיד גם בן, כי מקדם לא היה נקרא בשם אדם כלל, מאחר שלא היה בו דעת ולא היה רק דמות אדם, נמצא שעל ידי שלמד עמו תורה והכנים בו דעת, על ידי זה נחשב כאלו עשאו ממש, על פי בן התלמיד הוא בחינת בן:

ה אמנם, מי שרוצה לדבר עם חברו ביראת שמים כנ"ל, הוא צריך שיהיה לו יראת שמים, כדי שיהיו דבריו נשמעין אצל חברו, כמו שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (ברכות ו:): כל מי שיש בו יראת שמים, דבריו נשמעין; וגם כדי שיתקומו דבריו אצל חברו. פי לפעמים מדבר אחד עם חברו, ותכף ומיד עובר והולך הדבור מלב חברו, ואינו מתקיים אצלו כלל. על פי צריך לזה יראת שמים. פי מי שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת (אבות פ"ג), הינו שיש קיום לדבריו אצל חברו. נמצא: מי שרוצה להכנים דעת בחברו, הוא צריך שיהיה לו יראת שמים, כדי שיהיו דבריו נשמעין וכדי שיתקומו דבריו. וזהו: אשר אין הליפות למו, ולא יראו אלקים (תחלים נה). הינו כשאין נשא דעתו אחריו על ידי בן או תלמיד, שזה בחינת הליפות כנ"ל, זה סימן שלא יראו אלקים, פי על ידי יראה נשא דעתו אחריו כנ"ל:

ו על ידי זה שעוסקים לדבר אחד עם חברו להכנים בו דעת ויראת שמים ולהעמיד תלמידים כנ"ל, על ידי זה נכנסין אורות המקיפים, דהינו שזוכה להבין ולדע מה שלא היה מבין וידע מתחלה. פי מה שאדם מבין ומשיג בשכלו זה בחינת פנימי, פי זה השכל נכנס לתוך שכלו; אבל מה שאין יכול לפנים לתוך שכלו, דהינו מה שאי אפשר לו להבין, זה בחינת מקיפים, פי זה הדבר מקיף סביבות שכלו, ואי אפשר לו להכניסו בפנים בתוך שכלו, פי אי אפשר לו להבין זאת, מחמת שהוא בחינת מקיף אצלו. וכשעוסק לדבר עם בני אדם, ומכנים בהם דעתו, נמצא שנתרזקו מחו מהשכל והדעת שהיה לו, אזי על ידי זה נכנס השכל המקיף לפנים, פי על ידי שנתרזקו שכלו על ידי שהכנים דעתו בחברו, על ידי זה נכנס המקיף לפנים, וזוכה להבין בחינת השכל המקיף, דהינו שמבין מה שלא היה יכול להבין מתחילה כנ"ל:

ויש כמה בחינות במקיפים, פי מה שמקיף לזה, הוא בחינת פנימי אצל חברו, שהוא במדרגה למעלה ממנו, וכן למעלה מעלה. ויש שכל, שהוא בחינת מקיף לזה, ואצל אחר זה השכל הוא נמוך אפלו

מבחינת פנימי, מחמת שהוא במדרגה גבוה ממנו הרבה, ועל ידי שמדבר אחד עם חברו ביראת שמים ומכנים בו דעתו, על ידי זה נכנס מקיף שלו לפנים כנ"ל. וכן למעלה מעלה, שכל אחד לפי בחינתו ומדרגתו נכנס מקיף שלו לפנים, על ידי שמדבר עם חברו ותלמידו ומכנים בו דעתו כנ"ל. וזהו (דברים ל): פי קרוב אליך הדבר מאד, בפיך ובכלבבך לעשותו. פי קרוב אליך הדבר מאד – הינו לקרב אליך הדבר שהוא בבחינת מאד, בחינת מקיפים, שהם נעלמים ורחוקים מאד מן האדם, ולקרוב אליך להכניסם בפנים – זה תלוי בפיך ובכלבבך לעשותו. בפיך ובכלבבך – זה בחינת: פי ידבר חכמות והגות לפי תבונות, הינו שישגלה חכמתו ותבונתו לתלמידיו כנ"ל. וזהו: לעשותו – בחינת כאלו עשאו כנ"ל, ועל ידי זה יוכל להכנים ולקרוב המקיפים, שהם בחינת מאד, להכניסם לפנים כנ"ל:

ולמעלה מן הכל הם המקיפים העליונים של חכם הדור, שהוא הרבי שבדור, שעל ידי שזה הרבי והחכם שבדור עוסק לדבר עם תלמידיו ומכנים בהם דעתו, על ידי זה נכנסים המקיפים שלו לפנים. והמקיפים שלו הם בחינת אריכות ימים ושנים, פי המקיפים שלו הם בחינת עולם הבא, שהוא יום שכלו ארץ (קידושין מט: חולין קמב), פי שם הוא למעלה מהזמן. פי כל הזמן של כל העולם הזה בלו, מה שהיה ומה שיהיה, הוא בלו אין ואפס נגד יום אחד, ואפלו נגד רגע אחת של עולם הבא, שהוא יום שכלו ארץ. ושם אין שום זמן, פי הוא בחינת למעלה מהזמן, רק סדר הזמנים שיש שם הם בחינת השגות של המקיפים. שיש מקיפים שהם בחינת ימים, ויש מקיפים שהם בחינת שנים, בחינת: תקופות הימים (שמואל א), תקופות השנים (שמות לד ודברי הימים ב כד); ואלו המקיפים שיש שם, הם בחינת סדר הזמנים שם. והשגות מקיפים הללו זה עקר התענוג והשעשוע של עולם הבא; אשרי מי שזוכה להשיגם. וזה בחינת תכלית הידיעה, פי תכלית הידיעה אשר לא נדע. פי השגות אלו המקיפים, שהם בחינת שעשוע עולם הבא, זה בחינת (תחלים לא): מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, פי הם הם רב טוב הצפון וזמון וקתום מעין כל. וזהו: מה רב טובך – מה דיקא, פי הם בחינת מה, בחינת: מה חמית מה פשפשת, בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. וזה בחינת שפע הכתר, פי כתר הוא בחינת מקיף, כמו שכתוב (שופטים כ): כתרו את בנימין וכו':

ו זה החכם שזוכה לאלו המקיפים כנ"ל, בחינת שפע הכתר, הוא צריך שיהיה לו בחינת כל, בחינת (ר"חא כט): פי כל בשמים ובארץ, ותרוממו: דאחד בשמיא וארעא (זוהר בראשית לא ובתיקון כב).. הינו שיהיה אויחו ומכנים שני העולמות, עולם העליון ועולם התחתון, שהם בחינת שמים וארץ. פי הצדיק והחכם הנזיל הוא צריך שיהיה אויחו בשניהם, לנים את כל אחד ואחד בבחינתו. פי יש דרי מעלה ויש דרי מטה, דהינו עולם העליון ועולם התחתון, בחינת שמים וארץ, וצריך הצדיק להראות לדרי מעלה, שאינם יודעים כלל בידיעתו ותבונה, שזה בחינת השגה של מה, בחינת: מה חמית מה פשפשת, בחינת: איה מקום כבודו; ולתפף צריך להראות לדרי מטה, שאדרבא, מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו). פי יש שזכני עפר, שהם בני אדם המונחים במדרגה התחתונה, ונדמה להם שהם רחוקים מאד ממנו ותבונה, וצריך הצדיק לעוררם ולתקועם בבחינת (שם כו): הקיצו ורגעו שכני עפר. ולגלות להם שיה' עמם, והם סמוכים אליו ותבונה, פי מלא כל הארץ כבודו. ולתקועם ולעוררם, שלא יהיו מואשין עצמן, חס ושלום, פי עדן הם אצל השם ותבונה וקרובים אליו, פי מלא כל הארץ כבודו.

וזה בחינת בל, שיש להצדיק, בחינת: כי כל בשמים ובארץ, דאחד בשמיא וארעא, הינו שהוא אחדו ומקום שני העולמות: עולם העליון הוא אחדו ומקום בבחינת מה, בחינת איה מקום כבודו, ועולם התחתון הוא מקום בבחינת מלא כל הארץ כבודו. ונעין לקמן (סי' ס"ח), שם מבאר גם כן ענין זה בבאור יותר קצת. והקלל – שהצדיק, עקר שלמותו – בשיש לו שני תפחות הנ"ל, דהינו שידע איה לדבר וללמד ולהאיר בכל אחד ואחד, בדרי מעלה ודרי מטה, בעליונים ובתחתונים, בשמים ובארץ, שהם בחינת גדולים וקטנים, הינו שלהגדולים במעלה, בני עליה, בחינת דרי מעלה, צריך שיהיה כח להצדיק להראות להם ולגלות להם, שעדין אינם יודעים כלל מהשם יתברך, בחינת: מה חמית מה פשפשת וכו'; וזה הלמוד ותהשגה הוא צריך להאיר ולהכניס בהגדולים במעלה, שהם בחינת דרי מעלה. ולהפך, יש בני אדם שמונחים במדרגה התחתונה מאד, עד שהיו מואשין את עצמן לגמרי, חס ושלום, כי נדמה להם שהם רחוקים מאד מהשם יתברך, וכבר אבד נצחם ותוחלתם מה' – צריך הצדיק שיהיה לו כח לעוררם ולהקיצם, שלא יהיו מואשין עצמן בשום אופן בעולם, יהיה איה שיהיה, ולהראות להם ולהאיר בהם, כי עדין ה' עמם ואצלם וקרוב להם, ואפלו בתוך הארץ ממש, אפלו אם נפל לשאול תהתיות, חס ושלום, אף-על-פי-כן שם דיקא נמצא כבודו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת בל, שיש להצדיק וכו', כנ"ל:

ח גם זה החכמה הדור הנ"ל צריך לידע איזה מקופים שהוא צריך להמשיכם ואיזה מקופים שאין צריך להמשיכם, ובשביל זה יש דברים שאין רשאים לגלותם בפני התלמידים, כי אם יגלה אותן הדברים, וכנסו מקופים אחרים בתוך שכלו כנ"ל. ולפעמים אין צריך לקבל אלו המקופים, כמו למשל, בשערב מדבר עם תלמידו איזה פשט בגמפ"ת וגמרא, פרוש, תוספות, ובתוך דבריו הוא בא על איזה קשיא, ואותו הקשיא היה בתחלה בבחינת מקיף אצלו, כי לא ידע ממנה בתחלה, ותכף פשנפול בשכלו זאת הקשיא, הוא אומרה בפני תלמידו, ובתוך כך בשמסביר לו הקשיא, נפל בשכלו תרוץ על הקשיא, נמצא שהוזר ומשיג מקיף אחר, שהוא תרוץ על הקשיא, ואזי אומר גם התרוץ בפני התלמיד. אך בשמגלה גם התרוץ בפני התלמיד, אזי נכנס בו עוד מקיף אחר, ואז עליו זה השכל שבא עליו עתה, הדרא קשיא לדוכתא, ואדרבא, עתה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה. נמצא שעליו שגלה התרוץ בפני התלמיד, שעל ידי זה נכנס בו מקיף אחר, דהינו שכל חדש, שעל ידי זה חזרה הקשיא למקומה ביתר עז, כי עתה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה. כמובן יש בהשגות, שיש דברים שאסור לגלותם, כי אם יגלה זה התרוץ בפני התלמיד, יכנס בו מקיף חדש, שעליו יהיה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה, עד שיוכל לפנים בהשגות מקיפים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם, כי הם למעלה מהזמן. כי כל מה שהוא מנגלה איזה שכל, קשיא או תרוץ, נכנס בו שכל חדש שהוא בחינת מקיף כנ"ל. עליון אם לא יהיה נזהר בדבריו, לדקדק איזה דבר לגלות ואיזה דבר שלא לגלות, על-ידי זה יהיה נכנס בקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבאדם, כי הם בחינת מקיפים שהם למעלה מהזמן כנ"ל. עליון מברך החכם לעשות סגן לדבריו, לדקדק ולזהר מה לגלות ומה שלא לגלות, באופן שלא ישיג רק אותן המקיפים שצריך להשיג, ולא יבוא להשיג מקיפים שאין צריך להשיג:

וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: בשעלה משה למרום, מצאו להקדוש-ברוך-הוא שהיה קושר בתרים לאתיות.

אמר לו: רבותו של עולם מי מעכב על ידה. אמר לו: עתיד אחד לעמוד ועקובא בן יוסף שמו, שיהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תליו של הלכות. אמר לו: רבותו של עולם ראוי שתנתן תורה על ידו. אמר לו: שתק כך עלה במחשבה (מנחות כט:). ולכאורה קשה, מה אמר לו השם יתברך שתק וכו', הלא כבר אמר הקשיא, ומה זו שתיקה, מאחר שבכך הקשה מה שתקשה. אך תכף בשאמר משה הקשיא, נפל בשכלו תרוץ על הקשיא. אך אם היה אומר את התרוץ, היה נכנס בו מקיף אחר, והיה בא על קשיא יותר חזקה ורחבה מבתחלה. על-כן אמר לו השם יתברך "שתק" על התרוץ, הינו שישתק ולא יגלה את התרוץ, כדי שלא יבוא על קשיא יותר חזקה מבתחלה. וזהו: כך עלה במחשבה, הינו שתכף בשמגליו את השכל הפנימי, אזי עלה במחשבה שכל אחר חדש, כי נכנס מקיף אחר לפניו, ועל-כן צריכין לשתק, כדי שלא יבוא למקופים שאין צריכין להשיגם כנ"ל, וזהו: שתק, כך עלה במחשבה, כנ"ל:

וזה פרוש: הו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סגן לתורה (אבות פ"א). הו מתונים בדין – זה בחינת שצריך החכם הנ"ל להיות לו מתינות, לידע איה לדבר עם כל אחד ואחד; שלפני בחינת דרי מעלה יגלה להם ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו'; ולפני דרי מטה יגלה ההשגה של מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת דין, בחינת משפט, בחינת (תהלים עה): כי אלהים שפט, זה ישפיל וזה ירים – שהגבוהים הוא צריך להשפיל, להראות להם שאינם יודעים כלל בדיעתו יתברך, והקטנים, בחינת שוכני עפר, צריך להרים, לעוררם ולהקיצם שלא יתאשו, כי מלא כל הארץ כבודו, כנ"ל. וזהו: והעמידו תלמידים הרבה – כי בשזוכה להשגה כזו, להאיר בגדולים וקטנים וכו' כנ"ל, בודאי יעמיד תלמידים הרבה, כי כלם צריכים אליו, כי יש לו כח ללמד עם כלם כנ"ל. וזהו: ועשו סגן לתורה – בחינת (אבות פ"ג): סגן לחכמה שתיקה; כי צריך לעשות סגן לדבריו, לשתק לפעמים, בחינת: שתק, כך עלה במחשבה, כנ"ל. כי על-ידי שזוכה להעמיד תלמידים הרבה, על-ידי זה הוא זוכה להשיג את המקיפים, דהינו שמושיג ומבין מה שלא היה יכול להשיג מתחלה, על-כן הוא צריך לעשות סגן לדבריו ולשתק לפעמים, כדי שלא יכנס במקיפים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם כנ"ל:

ואלו השני בחינות של דרי מעלה ודרי מטה, דהינו השגה של בחינת מה והשגה של בחינת מלא כל הארץ כבודו, הם בחינת השגה של בחינת בן והשגה של בחינת תלמיד, כי אף-על-פי שכן ותלמיד בלו חד כנ"ל, כי הכן הוא גס-פן תלמיד, כנ"ל, ותתלמיד הוא גס-פן בחינת בן, כי נחשב כאלו עשאו כנ"ל, אף-על-פי-כן יש הפרש בין בן לתלמיד. כי הכן שהוא תלמיד הוא במעלה יתרה מתלמיד לבד, כי הכן הוא בלו נמשך מן האב, מראשו עד רגלו, ואין בו שום שיערה שאינה נמשכת ממוח האב, עליון בחינת ההשגה של הכן גדולה יותר במעלה מהשגה של בחינת התלמיד. וזהו בחינת החלוק שבין נבואת משה רבנו לשאר נביאים; כי משה ראה באספקלריא הפאירא, והם ראו באספקלריא שאינה פאירא (יבמות מט:), שזהו בחינת החלוק שבין השגת דרי מעלה להשגת דרי מטה, שהם בחינת בן ותלמיד. כי משה השיג בחינת (שמות לג): כי לא יראני האדם וחי, זה בחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', שזהו ההשגה של דרי מעלה, בחינת בן, וישעיה, שהיה במדרגה קטנה ממושה, אמר (ישעיה ו): ואראה את ה' – זה בחינת השגה של דרי מטה, בחינת תלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו. כי אף-על-פי

שִׁידַע וְשִׁעִיהָ שֵׁשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל בְּחִינַת מֶה, אֶחָד־עַל־פִּיכֶן אָמַר לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, שֶׁהוּא הִיָּה בְּבַחֲבִינַת הַהֲשָׁגָה שֶׁל מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת: וְאַרְאֶה אֶת ה'. נִמְצָא שֶׁבֶן וְתַלְמִיד הֵם בְּחִינּוֹת דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה, הֵינּוּ הַהֲשָׁגָה שֶׁל מֶה, בְּחִינַת: מֶה חֵמִית מֶה פִּשְׁפֹּשֶׁת, בְּחִינַת: אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת: כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם – זֶה בְּחִינַת הַשָּׁנָה הַבְּנֵי, הַשָּׁנָה דְּרֵי מַעְלָה, וְהַשָּׁנָה שֶׁל מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת: וְאַרְאֶה אֶת ה', זֶה בְּחִינַת הַשָּׁנָה הַתַּלְמִיד, הַשָּׁנָה דְּרֵי מַטָּה. כִּי הַבֵּן שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ בְּלוֹ מִמּוֹחַ הָאָב, עַל־כֵּן זוֹכֵה לְהַשְׁגַּת אָבִיו מִמֶּשֶׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה, שֶׁהוּא הַהֲשָׁגָה שֶׁל הַרְבֵּי וְהַחֲכָם שֶׁבְּדוֹר כְּנ"ל. אָבֵל הַתַּלְמִיד אֵין מֻקְבָּל רַק בְּחִינַת הַהֲשָׁגָה שֶׁל דְּרֵי מַטָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכו' כְּנ"ל:

ט וְצִרִיף לְכַלֵּל הַעוֹלָמוֹת, עֲלִיזוֹן בְּתַחֲתוֹן וְתַחֲתוֹן בְּעֲלִיזוֹן, שִׁיְהִיָּה הַבֵּן כְּלוּל מִבְּחִינַת תַּלְמִיד, וְכֵן הַתַּלְמִיד יְהִיָּה כְּלוּל מִבְּחִינַת בֵּן, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לָהֶם יִרְאָה. כִּי הַבֵּן, שֶׁהוּא בְּבַחֲבִינַת הַהֲשָׁגָה שֶׁל מֶה, בְּחִינַת: מֶה חֵמִית וְכו', וְאִם־כֵּן לֹא יְהִיָּה לוֹ יִרְאָה כְּלוּל, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יִרְאָה כְּלוּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן צִרִיף שִׁיְהִיָּה הַבֵּן כְּלוּל מִבְּחִינַת תַּלְמִיד, לְהַרְאוֹת לְבְּחִינַת בֵּן גַּם־כֵּן קִצַּת מִהַהֲשָׁגָה שֶׁל בְּחִינַת הַתַּלְמִיד, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ יִרְאָה. וְכֵן הַתַּלְמִיד שֶׁהַשָּׁנָה בְּחִינַת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִם־כֵּן יוּכַל לְהַתְבַּטֵּל בְּמַצִּיאוֹת, וְעַל־כֵּן צִרִיף לְהַרְאוֹת לוֹ קִצַּת מִהַהֲשָׁגָה שֶׁל בְּחִינַת הַבֵּן, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת מֶה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּטֵּל בְּמַצִּיאוֹת, וְיִהְיֶה לוֹ יִרְאָה:

י וְעַל־יְדֵי כְּלָיוּת בֵּן וְתַלְמִיד, עַל־יְדֵיזוֹה מִי שֶׁהוּא אִישׁ־יְחִיד, וְאֵינוֹ הַחֶפֶץ (שְׁקוֹרִין: רַעֲמוּל, שְׁלִימוּל), הוּא יוֹכֵל לְקַבֵּל בְּעַת הָאֲכִילָה הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, דְּהֵינּוּ שִׁיאִיר לוֹ הַרְצוֹן בְּעַת הָאֲכִילָה, וְיִשְׁתַּחֲוֶה וְיִכְסֹף מֵאֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַצוֹן מִפְּלֵג, בְּלוֹ שׁוֹם יְדִיעָה, שֶׁלֹּא יַדַּע כְּלוּל מֶה הוּא רִצְוָה. וְזֶה בְּחִינַת (תַּהֲלִים קמ"ח): וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ. בְּעֵתוֹ זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן כְּנ"ל, בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר כג): בְּעַת יְאֹמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מֶה פָּעַל אֵל, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה (וִירוּשְׁלַמי שַׁבַּת פ"ב): עַתִּידִין צַדִּיקִים שִׁיְהִיָּה מִחֻצְתָּן לְפָנִים מִפְּלִאֲכִי־הַשָּׁרָת. מִחֻצָּה זֶה בְּחִינַת מְקִיפִים, שֶׁהֵם מִחֻצָּה שֶׁל הַשָּׂכָל. וְלַעֲתִיד יְהִיָּה מִחֻצוֹת הַמְקִיפִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים לְמַעְלָה מִמְקִיפִים שֶׁל מְלַאכֵי־הַשָּׁרָת, וְאֵז יְהִיָּה הַשָּׁנָתָם בְּחִינַת מֶה, בְּחִינַת: מֶה פָּעַל אֵל. וְזֹאת הַהֲאָרָה שֶׁל בְּחִינַת מֶה הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַכֵּל, וְהוּא מִתְגַּלֶּה בְּעַת הָאֲכִילָה, בְּבַחֲבִינַת: וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ – בְּעֵתוֹ דִּיקָא. בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה, בְּחִינַת: בְּעַת יְאֹמַר לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מֶה וְכו', בְּחִינַת מְקִיפִים כְּנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֶה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן כְּנ"ל:

זֶהוּ שְׁמוֹתֵנֶה הָאֶרֶץ הַרְצוֹן בְּעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא – דַּע, כִּי מִי שְׂרֻצָּה לְחַגֵּר מִתְנַיִן לְהִיּוֹת מִפְּרָנָם, לְתַן פְּרָנָסָה לְהַתְלוּיִים בּוֹ, הוּא צִרִיף שִׁיְהִיָּה אִישׁ־יְחִיד וְלֹא יְהִיָּה הַחֶפֶץ, שְׁקוֹרִין: "רַעֲמוּל" "שְׁלִימוּל", כִּי צִרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ קִצַּת מִמְשָׁלָה. כִּי כָל הַפְּרָנָסָה נִמְשָׁךְ מִמְשָׁלָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּמִלָּה: (דְּנִיאל ד) אֵילָנָא דִּי חַוִּית דִּי רְבָה וְתַקַּף וְכו' וּמִזוֹן לְכֻלָּא בְּהַ, אֲנָתָה הוּא מְלֵא. וְעַל־כֵּן מִי שְׂרֻצָּה לְקַבֵּל פְּרָנָסָה, צִרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ קִצַּת מִמְשָׁלָה, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לוֹ אֵיזוֹה שִׁיְכּוֹת עִם הַמְשָׁלָה. וְזֶה בְּחִינַת (רוֹת ב): לַעֲתָה הָאֲכָל גִּשְׁיִי חֵלֶם – אֵין חֵלֶם אֵלָא מְשָׁלָה (זַבְחִים קב). כִּי צִרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ מִמְשָׁלָה, בְּחִינַת מְשָׁלָה, לַעֲתָה הָאֲכָל, כִּי עַל־יְדֵיזוֹה נִמְשָׁךְ הַפְּרָנָסָה כְּנ"ל. וְעַל־כֵּן בְּשֶׁהַפַּעַל חוֹגֵר מִתְנַיִן נִגְדָּה אֲשֶׁתוֹ וּמְחִיב עֲצֻמוֹ לְפְרָנָסָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב בְּכַתְּבָה: וְאֵנָּה אֲפִלָּה וְאוֹקִיר וְאוֹזוֹן וְכו', אֵז נֹתֵנִים לוֹ קִצַּת מִמְשָׁלָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרַאשִׁית

ג): וְהוּא יִמְשַׁל בְּהַ, כִּי עַל־יְדֵי הַמְשָׁלָה הוּא יוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ הַפְּרָנָסָה כְּנ"ל. וְכֵן כָּל הַשָּׂרִים – כָּל מִי שְׂצָרִיף לְתַן פְּרָנָסָה יוֹתֵר לְאֲנָשִׁים רַבִּים הַתְלוּיִים בּוֹ, הוּא צִרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ יוֹתֵר מִמְשָׁלָה, כְּדֵי שִׁיְכַל לְהַמְשִׁיךְ הַפְּרָנָסָה עַל־יְדֵי הַמְשָׁלָה כְּנ"ל. וְהַמְשָׁלָה מֻקְבָּל הַפְּרָנָסָה מִן בְּחִינַת הַיָּדִים שֵׁשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, דְּהֵינּוּ הַרְמוּזִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת יָדִים. כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (מִשְׁלֵי א): נְטִייתִי יְדֵי וְאֵין מְקֻשָּׁב, וּפְרַשׁ רַש"י דְּהֵינּוּ רְמוּזִים, כִּי בְּשֶׁהַחֲכָם מִנְגִּיחַ חֲכָמָתוֹ, לְפַעְמֵים אֹמֵר אֵיזוֹה דְּבוּר, שְׁמִרְמוֹז בּוֹ רְמוּזִים לְתַלְמִידָיו, דְּהֵינּוּ מֶה שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְכָאֵר בְּפִיו בְּפִרוּשׁ, רַק עַל־יְדֵי הַרְמוּזִים שֵׁשׁ בְּהַדְּבָרֵם הֵם מְכִינִים פְּנֵיתוֹ. וְאֵלּוֹ הַרְמוּזִים הֵם בְּחִינַת יָדִים, בְּחִינַת: נְטִייתִי יְדֵי כְּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת הַיָּדִים שֵׁשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, בְּבַחֲבִינַת (תַּהֲלִים קד): זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדִים. וּמֵאַלּוֹ הַיָּדִים מֻקְבָּל בְּחִינַת הַמְשָׁלָה אֶת הַפְּרָנָסָה, בְּבַחֲבִינַת (שֵׁם קמ"ח): פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, הֵינּוּ שֶׁהַפְּרָנָסָה נִמְשָׁכֶת מִבְּחִינַת הַיָּדִים הַכְּנ"ל. וְזֶהוּ: וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן – בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, שְׁמוֹתֵנֶה בְּתוֹךְ הַפְּרָנָסָה כְּנ"ל, בְּבַחֲבִינַת: וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, כְּנ"ל. כִּי מְחִמַּת שֶׁהַמְשָׁלָה מֻקְבָּל הַפְּרָנָסָה מִיָּדִים אֵלּוֹ שֵׁשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, עַל־כֵּן מִתְגַּלֶּה שֵׁם בְּתוֹךְ הָאֲכִילָה וְהַפְּרָנָסָה הָאֶרֶץ הַמְקִיפִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן כְּנ"ל. כִּי הַמְקִיפִים מְאִירִים בָּיִם הַחֲכָמָה שְׁמוֹתֵנֶה חֲכָם כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדִים וְכו', לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָה לְשַׁחֵק בּוֹ. לְוִיתָן זֶה בְּחִינַת מְשָׁלָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (ישַׁעִיָּה כז): לְוִיתָן נָחַשׁ בְּרִיחַ, לְוִיתָן נָחַשׁ עֲקָלָתוֹן, וּפְרַשׁ רַש"י: מְשָׁלָה. וְזֶהוּ: לְשַׁחֵק בּוֹ – בְּחִינַת שְׁחִיָּה, שֶׁשֵׁם שׁוֹחֲקִין מִן (חַגִּיגָה יב:), דְּהֵינּוּ פְּרָנָסָה. הֵינּוּ שֶׁהַמְשָׁלָה בְּחִינַת לְוִיתָן מֻקְבָּל הַפְּרָנָסָה מִן הַיָּדִים שֵׁשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדִים, כְּנ"ל, וְכַשְׁמוּנֵי הַפְּרָנָסָה לְהַמְשָׁלָה, שֵׁם הִיא נִשְׁחַקֶת וְנִכְתְּשֶׁת לְתַן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֶלֶק פְּרָנָסָה כְּפִי מֶה שְׂרָאוֹי לוֹ. וְזֶהוּ: לְשַׁחֵק בּוֹ – בְּחִינַת שְׁחִיָּה, שֶׁשֵׁם שׁוֹחֲקִין מִן. כִּי הַפְּרָנָסָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת מֶה, נִשְׁחַקֶת וְנִכְתְּשֶׁת אֲצֵל בְּחִינַת הַמְשָׁלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת לְוִיתָן, שְׁמוֹתֵנֶה הַפְּרָנָסָה מִבְּחִינַת: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדִים, הֵינּוּ מִן הַיָּדִים שֵׁשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמוּזִים כְּנ"ל. וְזֶהוּ: כְּלָם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ; כִּי הַכֵּל מִסְתַּבְּלִין וּמִצְפִּין עַל פְּרָנָסָה, וְהַמְשָׁלָה מֻקְבָּץ כָּל אֵלּוֹ הַבְּטָחוֹנוֹת שֶׁל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, מֶה שְׁכַתוֹב מִצְפִּין וּמִסְתַּבְּלִין עַל פְּרָנָסָה, וְעַם אֵלּוֹ הַבְּטָחוֹנוֹת עוֹלָה הַמְשָׁלָה וּמֻקְבָּל פְּרָנָסָה מִן יָדִים כְּנ"ל. וְזֶהוּ: כְּלָם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן, הֵינּוּ עַל־יְדֵי הַבְּטָחוֹנוֹת כְּנ"ל, שְׁכַתוֹב יִשְׁבְּרוּן אֵלָיו, וּמִצְפִּין וּמִסְתַּבְּלִין עַל פְּרָנָסָה, עַל יְדֵיזוֹה נִמְשָׁךְ הַפְּרָנָסָה עַל־יְדֵי הַמְשָׁלָה כְּנ"ל. וְזֶהוּ: לְתַת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ – בְּעֵתוֹ דִּיקָא, בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, שְׁמוֹתֵנֶה מִן הַפְּרָנָסָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה פָּעַל אֵל, בְּחִינַת: וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, בְּחִינַת: פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן, כְּנ"ל. וְזֶהוּ: כִּי יִמְיָנָה וְזוֹרְעָה וְאוֹר פְּנִיָּה כִּי רִצְיָתָם (תַּהֲלִים מד). יִמְיָנָה וְזוֹרְעָה – זֶה בְּחִינַת הַיָּדִים כְּנ"ל, שְׁכַתוֹב מִתְגַּלֶּה הָאֶרֶץ הַמְקִיפִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן כְּנ"ל. וְזֶהוּ: וְאוֹר פְּנִיָּה כִּי רִצְיָתָם, כִּי הֵם בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַרְצוֹן, כְּנ"ל. וְזֶהוּ: אֲשִׁרִיף אֶרֶץ שְׁמוֹתֵנֶה בְּיַדֵּיךָ וְיִשְׁרִיף בְּעַת יֵאבְלוּ (קַהֲלַת י). הַרּוֹת זֶה בְּחִינַת יוֹבֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָיוּת בֵּן וְתַלְמִיד, כִּי יוֹבֵל הוּא אוֹתִיּוֹת: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יי (ישַׁעִיָּה נד), דְּהֵינּוּ כְּלָיוּת בֵּן וְתַלְמִיד. כִּי בְּנֵיךָ זֶה בֵּן, לְמוֹדֵי ה' הֵם תַּלְמִידִים, וּמְקַלְלוֹת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹבֵל, בְּחִינַת הַרּוֹת, מִשֵּׁם מֻקְבָּל הַמְשָׁלָה הַפְּרָנָסָה כְּנ"ל. וְזֶהוּ: אֲשִׁרִיף אֶרֶץ שְׁמוֹתֵנֶה בֵּן חוֹרִין – שְׁמוֹתֵנֶה מֻקְבָּל הַפְּרָנָסָה מִבְּחִינַת הַרּוֹת, בְּחִינַת יוֹבֵל וְכו' כְּנ"ל. וְזֶהוּ: שְׂרִיף בְּעַת יֵאבְלוּ. בְּעַתָּה, זֶה בְּחִינַת הַתְגַּלְלוֹת הַרְצוֹן, שְׁמוֹתֵנֶה בְּשַׁעֲתָה אֲכִילָה, בְּחִינַת: בְּעַת יְאֹמַר וְכו' כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (תַּעֲנִית ה:): אֵין מְסִיחִין בְּסַעֲדָה, כִּי אֵז, בְּשַׁעֲתָה סַעֲדָה, מֵאִיר

הארת הרצון, שהוא בחינת הארת המקיפים, שהם בחינת שתיקה, בחינת: שתק, כך עלה במחשבה, כנ"ל:

יא וזה בחינת הנפח. פי ענין הנפח, דע, פי כל אחד ואחד כפי מה שזוכה לפעל בקשתי ביום הכפורים, דחינו בקשת סלח נא, פן יש לו הנפח, פי עלידי סלח נא נעשה הנפח. פי משה רבנו בקש (במדבר יד): סלח נא לעון העם הזה, על הטא המרגלים, ועלידי הטא המרגלים גרמו חרבן בית המקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית כט), שהשם ותפרד אמר להם: אתם בכיתם בכיה של הנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. פי אותו הלילה ליל תשעה באב היה, שבו נחרב הבית המקדש, ומשה רבנו בקש על זה סלח נא, פי בזה הטא והפגם תלויים כל העונות, פי עלידייה הפגם נחרב הבית המקדש, ובזמן שבית המקדש, היה קום היינו נקיים מעונות, כמו שכתוב (ישעיה א): צדק ילון בה, ופרש רש"י, פי תמיד של שחר היה מכפר על עברות של לילה, ותמיד של ביוהערבים היה מכפר על עברות של יום, פי ישראל עם קדוש, לפי גדל ורחנייתם ודקותם אין יכולין לשא עליהם המישא של עוון אפלו יום אחד, עליכן אנו צריכין את הבית המקדש, שייכפר עלינו בכל יום. ומעת אשר חרב בית המקדש, אין אנו יכולים לנקות עצמנו מן העונות, פי אין מי שייכפר בעדנו. ומשה רבנו, עליו השלום, שידע כל זאת, עליכן מפר נפשו על ישראל, ובקש: סלח נא לעון העם הזה וכו', פי ידע שבזה הטא תלוי חרבן הבית, שהוא כולל כל החטאים כנ"ל. ובשזכה לפעל בקשתו, מזה נעשה בחינת הנפח, בחינת הנפח, הפך חרבן הבית. וכן כל אחד כפי מה שזוכה לפעל בקשת סלח נא ביום הכפורים, שעלידי זה נתתן פגם חרבן הבית, כמוכן נעשה בחינת הנפח, בחינת הנפח. נמצא שהנפח נעשה עלידי סלח נא כנ"ל, ועליכן רמו משה רבנו, עליו השלום, צרוף הנפח בפסוק סלח נא, פי סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה וכו' – הוא ראשי תבות "הנפח", פי הנפח נעשה עלידי סלח נא וכו' כנ"ל. וכן כל הבחינות הנ"ל כלם בלולים בבית המקדש, פי בית המקדש בלול מבחינות בן ותלמיד, פי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית טז): למה נקרא שמו הר המוריה, שממנו הוראה יוצאה לישראל – זה בחינת תלמיד. גם אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש שה"ש ע"פ ערשנו רעננה): למה נקרא שמו חדר המפות שעלידי פרים ורבים ישראל – זה בחינת בן. ועליכן בית המקדש במקום הגרן (שמואל"ב כד), זה בחינת פרנסה, שנמשך עלידי כליות בן ותלמיד כנ"ל. וזה בחינת לחם הפנים שהיה בבית המקדש, זה בחינת האכילה והפרנסה, שנמשך על ידי כליות בן ותלמיד, שבו נתגלה אורות המקיפים, שהם בחינת אור הפנים כנ"ל, פי אור הפנים זה בחינת ש"ע נהורין, פידוע, וש"ע הוא שתי פעמים "הקף", פמוכא. וזה בחינת (תהלים קד): להצחיל פנים משמן, ולקם לבב אגוש יסעד, הינו שבתוף האכילה מתגלה הארת המקיפים שהוא בחינת אור הפנים, בחינת: להצחיל פנים משמן ולקם וכו'. ועליכן מצות הנפח בשמן, פי הנפח הוא בחינת הנפח, שעלידייה נמשך פרנסה, ונתגלה אור הפנים, שזה בחינות לחם הפנים, בחינות: להצחיל פנים משמן ולקם וכו', כנ"ל. וזה בחינות (במדבר ו): יאר ה' פניו אליך ויחנך – זה בחינות הנפח, שעלידי נתגלה אור הפנים, בחינת: יאר ה' פניו וכו' כנ"ל. ומשה רבנו זכה לסוד הנפח, עלידי שפסר נפשו בשביל ישראל ונתן לבו עליהם להסתפל בצרתם, פי הוא היה רחמן ומנהיג אמתו כנ"ל. ועקר צרת ישראל הוא המישא של עונות, חם ושלום, כנ"ל, ועליכן בקש עליהם סלח נא כנ"ל, ועלי-

ידייה נעשה בחינת הנפח, בחינת הנפח, בחינת הנפח, שפנה תלוי תקון כל הבחינות הנ"ל, כנ"ל. וזהו הנפח – הנפח, הינו כ"ה ככסלו. כסליו הוא אותיות: ויאר יי פי סר לראות (שמות ג) פי משה רבנו נתן לבו להסתפל בצרתן של ישראל. וזהו: פי סר לראות – לשון סר וועף (מלכים א כ). ועקר צרתן הוא המישא של עונות, חם ושלום, כנ"ל. והשם ותפרד פשראה שהוא נותן לבו על זה, קראו אליו ויאמר: משה משה, ויאמר הנני – הנני לכהנה, הנני למלכות, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (מ"ר שמות פ"ב). הנני לכהנה – זה בחינת הנפח, פי משה שמש בשבעת ימי המלוואים, כמו שכתוב (תהלים צט): משה ואהרן בכהנו (זכחים ק"ב). גם כהן הוא בחינת כליות בן ותלמיד, פי כהן נאמר (ויקרא ו): להורת את בני ישראל, להורת – לשון הוראה, זה בחינת תלמיד. גם להורת – לשון הריון, בחינת בן. הנני למלכות – זה בחינת מלכות הנ"ל, שעלידי נמשך הפרנסה, שבו נתגלה אור הפנים כנ"ל. וזה בחינת (בראשית יד): ומלפי צדק מלך שלם הוציא לקם ויון, והוא כהן לאל עליון. מלכי צדק מלך שלם – זה בחינת מלכות. הוציא לקם ויון – הינו בחינת פרנסה, שנמשך עלידי המלכות הנ"ל. והוא כהן – זה בחינת כהנה כנ"ל, שהוא בחינת כליות בן ותלמיד, שמשם נמשך הפרנסה עלי ידי המלכות, כנ"ל:

יב וזה בחינת מונג הראה; כשהראה היא במוג השונה, היא פלולה מכל הבחינות הנ"ל. פי הראה היא מאירת עינים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חולין מט) – זה בחינת תלמיד, שהשנתו בחינת: ואראה את ה'. גם עלידי הראה בא שנה (כמבואר במ"א לעיל בס"י ה) – זה בחינת השנת הבן, שהשנתו בחינת מזה, בחינת: מה חיות וכו', שזהו בחינת שנה, בחינת (ישעיה סד): עין לא ראתה אלקים וזלתך. ורוח החיים שבתוף הראה זה בחינת מקיפים הנ"ל, בחינת (קהלת א): סובב סובב הולך הרוח, בחינת (איוב ד): ורוח על פני יחלף, בחינת אור הפנים. ובששהשמיים של הראה הם במוג השונה, עלידייה מאיר אור הפנים, בבחינת: להצחיל פנים משמן, הינו עלידי השמיים של הראה מאיר אור הפנים, בחינת מקיפים. והידיים הנ"ל שיש בים החכמה כנ"ל, בהם נתגלה אור הפנים, בחינת מקיפים, שהם בחינת הרצון, בבחינת: פותח את ידך וכו', כנ"ל. וזהו בחינת חת"ך, שהוא סופיתכות של פותח את ידך, שהוא השם של הפרנסה, פמוכא. חת"ך שתי פעמים "רוח", הינו שבאלו הידיים הנ"ל נתגלה בחינת המקיפים, שהם בחינת: סובב סובב הולך הרוח, בחינת: ורוח על פני יחלף, כנ"ל. וזה בחינת (יחזקאל ו): וידי אדם מתחת פניהם – זה בחינת כנפי הראה ששם סובב הרוח, בחינת מקיפים, שמשם נמשך בחינת הארת הידיים כנ"ל:

יג וזה בחינת: רוח איש יכלכל מחלהו (משלי יח). רוח איש – זה בחינת רוח החיים הנ"ל, שהוא בחינת: סובב סובב הולך הרוח, בחינת מקיפים שמשם נמשך פרנסה וכלכלה, בחינת: יכלכל וכו' כנ"ל:

יד ועליכן פשעונים ומדברים מאיזה חדוש שחדש החכם שבדור, אזי נופל יראה על זה שמדבר ומעין בהחדוש. פי כשהזורים את החדוש, אזי נתעורר ונתגלה ים החכמה, שמשם מקבל המלכות את הפרנסה, ואזי בא בחינת המלכות להמשיך פרנסה. ועקר היראה היא במלכות, פי מלכות היא מקור היראה, כמו שאמרו (אבות פ"ג): אלמלא מוראה של מלכות. ואזי נתעורר היראה של החכם שחדש זה החדוש, פי הפל תלוי ביראה, פי צריך שיהיה לו יראה, כדי שיהיו

דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין, וְכֵדֵי שִׁיתְקִימוּ דְבָרָיו כִּנְל. וְעַל־כֵּן בְּשִׁחוּזֵי אֵת הַחֲדוּשׁ, שְׂאֵזִי בֵּא בְּחֵינַת הַמְּלָכוֹת לְקַבֵּל מִשָּׁם פְּרָנְסָה, וּמְלָכוֹת הוּא בְּחֵינַת יִרְאָה כִּנְל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְעוֹרֵר יִרְאָה שֶׁל הַחֵקֶם הַנְּל, עַל־כֵּן נֹפֵל יִרְאָה עַל זֶה שְׁמַעֲנָן בְּהַחֲדוּשׁ:

וְזֶה פְּרוּשׁ: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיוּ בָּאִין בְּסַפִּינָה, וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יֹשֵׁן, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֶעוֹר. נִזְדַּעַזַּע רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְנִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר לוֹ: מַה זֶה, יְהוֹשֻׁעַ, מִפְּנֵי מַה נִּזְדַּעַזַּעְתָּ. אָמַר לוֹ: מֵאוֹר גָּדוֹל רָאִיתִי בַּיּוֹם. אָמַר לוֹ: שְׂמָא עֵינָיו שָׁל לְוִיתָן רָאִיתָ, שְׂנַאֲמַר: עֵינָיו כְּעַפְעָפִי שָׁחַר (כ"ב עד):

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ – זֶה בְּחֵינַת בֵּן וְתַלְמִיד. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר** – זֶה בְּחֵינַת בֶּן, שֶׁהַשְּׁנָתוֹ בְּחֵינַת מַה, בְּחֵינַת: מַה חֵמִית וְכו', בְּחֵינַת: כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאֵדָם, בְּחֵינַת: עֵין לֹא רָאֵתָה אֱלָקִים וּזְלַתְךָ וְכו' כִּנְל. וְזֶה בְּחֵינַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, כִּי אֱלִיעֶזֶר – רֵאשִׁית־בָּבוֹת: עֵין לֹא רָאֵתָה אֱלָקִים וּזְלַתְךָ יַעֲשֶׂה וְכו', שֶׁזֶה בְּחֵינַת בֵּן כִּנְל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ – זֶה בְּחֵינַת תַּלְמִיד, שֶׁהַשְּׁנָתוֹ הוּא בְּחֵינַת מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחֵינַת: וְיִרְאָה אֵת ה', שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת הַהֲשָׁגָה שֶׁל דְּרִי מִטָּה, שֶׁצְרִיךְ לְעוֹרְרָם וְלַחְקִיצָם, שֶׁלֹּא יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמוֹן כִּנְל, בְּכַחֲבֵינַת: הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָי, וְלַהֲרֹאוֹת לָהֶם כִּי מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה בְּחֵינַת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כִּי יְהוֹשֻׁעַ הוּא רֵאשִׁית־בָּבוֹת: יְחִיו מִתִּיד נִבְלָתִי יְקוּמוּן הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָי. וּמִשָּׁה רַבְּנוּ שֶׁהוּא בְּחֵינַת חֵקֶם הַדוֹר, שֶׁהוּא מֵאוֹר בְּבֵן וְתַלְמִיד כִּנְל, עַל־כֵּן הָיָה לוֹ בֵּן שֶׁהָיָה שְׂמֹו אֱלִיעֶזֶר וְתַלְמִיד שְׂשֻׂמוֹ יְהוֹשֻׁעַ. כִּי אֱלִיעֶזֶר בֵּן מִשָּׁה הוּא בְּחֵינַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל הַנְּל, כְּמוֹכָא בְּמִדְרַשׁ (בַּמְדַּבֵּר פ' י"ט) עַל פְּסוּק: וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר – הָאֶחָד הַמֵּיחָד, כִּי מִשָּׁה רַבְּנוּ בְּקַשׁ עַל זֶה, שִׁיחֵיהָ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִיּוֹצְאֵי חֲלָצִיו, וְנִתְקַמֵּי בֵּן:

וְזֶה: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְכו'. מַעֲשֵׂה הוּא מַה שִׁעַ, כְּמוֹכָא בְּבִתְבֵי, הֵינּוּ בְּחֵינַת מְקִיפִים הַנְּל, שֶׁהֵם בְּחֵינַת שִׁעַ נְהוּרִין שֶׁל אוֹר הַפְּנִימִים, בְּחֵינַת מַה כִּנְל. וְזֶה: שֶׁהָיוּ בָּאִין בְּסַפִּינָה, הֵינּוּ שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהֵם בְּחֵינַת בֵּן וְתַלְמִיד, הָיוּ מְחַלְקִין בֵּינֵם הַחֲקִמָה, שֶׁשָּׁם מִתְגַּלֵּין אוֹרוֹת הַמְּקִיפִים. וְזֶה בְּחֵינַת סַפִּינָה, לְשׁוֹן סַפּוֹן וְטָמוֹן, בְּחֵינַת הַמְּקִיפִים שֶׁהֵם סַפּוֹנִים וְטָמוֹנִין מַעֲיֵן בַּל, (כִּי הֵם בְּחֵינַת: מַה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאִיד, כִּנְל). וְזֶה בְּחֵינַת (מַשְׁלֵי ל"א): הֵיחָדָה כְּאֵנִיּוֹת סוֹחֵר – לְשׁוֹן סוֹחֵר סוֹחֵר, בְּחֵינַת מְקִיפִים שֶׁהֵם בְּחֵינַת סַפִּינָה כִּנְל:

וְזֶה וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יֹשֵׁן, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֶעוֹר. כִּי הַשְּׁנָת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהוּא בְּחֵינַת בֵּן, הוּא בְּחֵינַת שְׁנָה, בְּחֵינַת: עֵין לֹא רָאֵתָה וְכו', בְּחֵינַת מַה, בְּחֵינַת: מַה חֵמִית וְכו' כִּנְל. אֲבָל הַשְּׁנָת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהוּא בְּחֵינַת תַּלְמִיד, בְּחֵינַת דְּרִי מִטָּה, הוּא בְּחֵינַת נֶעוֹר, בְּחֵינַת: וְיִרְאָה אֵת ה', בְּחֵינַת: מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחֵינַת: הַקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עִפְרָי. וְזֶה: וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יֹשֵׁן, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נֶעוֹר, כִּנְל. **נִזְדַּעַזַּע רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְנִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.** נִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר – זֶה בְּחֵינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן בְּתַלְמִיד, כִּי צְרִיךְ לְקַבֵּל בֵּן בְּתַלְמִיד. לְבְּחֵינַת בֵּן בְּחֵינַת הַהֲשָׁגָה שֶׁל הַתַּלְמִיד, כִּדִּי שִׁיחֵיהָ לוֹ יִרְאָה כִּנְל. וְזֶה: וְנִנְעַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הֵינּוּ שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁהוּא בְּחֵינַת בֵּן, בְּחֵינַת שְׁנָה כִּנְל, נִכְלָל בְּכַחֲבֵינַת תַּלְמִיד, שֶׁהַשְּׁנָתוֹ בְּחֵינַת נֶעוֹר כִּנְל. אָמַר לוֹ: מַה זֶה, יְהוֹשֻׁעַ – מַה דִּיקָא, זֶה בְּחֵינַת הַשְּׁנָה שֶׁל בְּחֵינַת בֶּן, שֶׁהוּא בְּחֵינַת מַה כִּנְל. זֶה בְּחֵינַת כְּלָלִיּוֹת תַּלְמִיד בֶּן, כִּי הַתַּלְמִיד לוֹ צְרִיךְ שִׁיחֵיהָ נִכְלָל בְּכַחֲבֵינַת בֶּן, שֶׁהוּא בְּחֵינַת מַה, כִּדִּי שִׁיחֵיהָ לוֹ

יִרְאָה כִּנְל. וְזֶה (דְּבָרִים י'): מַה ה' אֱלֹקֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה. מַה דִּיקָא, כִּי צְרִיךְ שִׁיחֵיהָ נִכְלָל בְּכַחֲבֵינַת מַה, כִּדִּי שִׁיחֵיהָ לוֹ יִרְאָה כִּנְל. וְזֶה: מַה זֶה, יְהוֹשֻׁעַ – הֵינּוּ שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַכִּיָּא אֵת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבְּחֵינַת הַשְּׁנָה שֶׁל מַה, כִּדִּי שִׁיחֵיהָ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהוּא בְּחֵינַת תַּלְמִיד, נִכְלָל בְּבֵן כִּנְל. מִפְּנֵי מַה נִּזְדַּעַזַּעְתָּ. אָמַר לוֹ: מֵאוֹר גָּדוֹל רָאִיתִי בַּיּוֹם – שְׂרָאָה אוֹר גָּדוֹל בֵּינֵם הַחֲקִמָה. אָמַר לוֹ: שְׂמָא עֵינָיו שָׁל לְוִיתָן רָאִיתָ וְכו', – לְוִיתָן זֶה בְּחֵינַת מְלָכוֹת, בְּחֵינַת: לְוִיתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ, כְּלָם אֱלִידִי יִשְׁבְּרוּן וְכו' כִּנְל. הֵינּוּ שֶׁהַשִּׁיב לוֹ, שְׂרָאָה עֵינָיו שָׁל לְוִיתָן. דְּהֵינּוּ מַה שֶּׁבְּחֵינַת מְלָכוֹת מְלָקַט וּמְקַבֵּץ כָּל הַבְּטַחוֹנוֹת שָׁל כָּל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁכְּלָם עֵינֵיהֶם תְּלוּיּוֹת וּמְצַפִּין עַל פְּרָנְסָה, וּמְלָכוֹת, בְּחֵינַת לְוִיתָן, מְקַבֵּץ כָּל אֵלוֹ הַבְּטַחוֹנוֹת וְנִכְנָם עִמָּהֶם לִים הַחֲקִמָה לְקַבֵּל מִשָּׁם פְּרָנְסָה. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְדַּעַזַּע רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כִּי נִפֵּל עָלָיו יִרְאָה, מִחֲמַת שֶׁנִּכְנָם בֵּינֵם הַחֲקִמָה, שֶׁשָּׁם נִתְגַּלָּה בְּחֵינַת מְלָכוֹת, שֶׁבָּא לְקַבֵּל פְּרָנְסָה, שֶׁזֶה בְּחֵינַת עֵינָיו שָׁל לְוִיתָן כִּנְל. וְעַל־יְדֵי זֶה נֹפֵל יִרְאָה, כִּי מְלָכוֹת הוּא מְקוֹר הִירְאָה, כִּנְל:

וְזֶה: וְהָיָה מִמֵּין שְׁנֵתִים יָמִים וּפְרַעַה הַלֵּם וְכו'. שְׁנֵתִים יָמִים – זֶה בְּחֵינַת תְּקוּפוֹת הַיָּמִים, תְּקוּפוֹת הַשָּׁנִים הַנְּל, שֶׁהֵם בְּחֵינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכָּלוּ אַרְבָּי, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִחֲמוֹן; שֶׁשָּׁם סֹדֵר הַזְּמוּנִים הוּא בְּחֵינַת מְקִיפִים כִּנְל, שֶׁהֵם כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל עוֹלָם הַבָּא כִּנְל. **וּפְרַעַה זֶה בְּחֵינַת יוֹבֵל, כְּמוֹכָא בְּזִהַר (וַיִּגַּשׁ דָּף ר"י):** **דְּכָל נְהוּרִין אֲתַפְרַעִין וְאֲתַגְלִין מִנָּה: (וְהַשָּׂאָר לֹא בָּאָר)**

וְזֶה בְּחֵינַת קְבוּרַת מִשָּׁה, שֶׁהוּא בְּחֵינַת הַמְּקִיפִים, שֶׁהֵם טָמוּנִים מַעֲיֵן בַּל. וְזֶה: עַל־יוֹנִים נִדְמָה לָהֶם לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים נִדְמָה לָהֶם לְמַעַלָּה, הַנְּאָמַר בְּקְבוּרַת מִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה (סוֹטָה יד), זֶה בְּחֵינַת כָּל הַנְּל, בְּחֵינַת: כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ, שֶׁצְרִיךְ הַצְּדִיק שׁוֹזָכָה לָאֵלוֹ הַמְּקִיפִים הַנְּל שִׁיחֵיהָ לוֹ בְּחֵינַת כָּל כִּנְל, לְהֲרֹאוֹת לְעַלְיוֹנִים שֶׁהֵם לְמִטָּה, שֶׁאֵינֶם יוֹדְעִים כָּלֵל בִּידְעֵתוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּחֵינַת: מַה חֵמִית וְכו', וְלַחְפָּה, תַּחְתּוֹנִים נִדְמָה לָהֶם לְמַעַלָּה, כִּי הֵם מַשִּׁינִים, שֶׁמֵּלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחֵינַת: וְיִרְאָה אֵת ה'; עוֹד יֵשׁ בְּזֶה דְּבָרִים נְעִלְמִים הַרְבֵּה, וְלֹא בָּאָר רַק קִצְתָּ, קִצְתָּ רֵאשִׁית־פְּרָקִים. **כִּי מִשָּׁה רַבְּנוּ הָיָה עֵנּוּ (בַּמְדַּבֵּר יב), וְעַנְוָה גְּדוּלָּה מְבֻלָּם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה (ע"ז כ:).** וְיֵשׁ עוֹד צְרוּף שֶׁל הַנְּבָה, שֶׁהוּא מְרַפּוֹ בְּפִסּוּק (דְּבָרִים לד): וְיְהוֹשֻׁעַ בֵּן נוֹן מֵלֵא רוּחַ חֲקִמָה כִּי סָמַךְ מִשָּׁה אֵת יְדָיו עָלָיו, כְּסוּפִית־בָּבוֹת יֵשׁ צְרוּף הַנְּבָה, כִּי בְּזֶה הַפְּסוּק מְרַפּוֹ כָּל הַבְּחֵינַת שֶׁל הַמְּאָמַר הַנְּל: "מֵלֵא" זֶה בְּחֵינַת: וּמֵלֵא אֵת הָאָרֶץ, הַמְּבָאָר לְעִיל, וְכֵן "רוּחַ חֲקִמָה" – כִּי סָמַךְ מִשָּׁה יְדָיו וְכו', כָּל זֶה מְבָאָר לְעִיל בְּמִדְרַשׁ הַנְּל. גַּם בְּעֵינֵי הִירְאָה; כִּי יֵשׁ חֵמֵשׁ גְּבוּרוֹת שֶׁהֵם חֵמֵשׁ אֵימוֹת, שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה (שְׁבֹט עז): וְיֵשׁ אֶלְפָּה וְת"ה (אַרְבַּע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁ) גְּבוּרָאָן, הַמּוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (נִשְׂאָ דָף קלז): שֶׁנִּכְלָלִים הַגְּבוּרוֹת זֶה בְּזֶה עַד אֶלְפָּה וְת"ה. וְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים לֹא בָּאָר כָּלֵל, כִּי אֵלוֹ הַדְּבָרִים נִאָּמְרוּ וְכו':

הַתּוֹרָה הַזֹּאת מְדַבֵּרַת מִכָּל הַעֲשֶׂר סְפִירוֹת: שֶׁפַע הַפְּתָר, חֲקִמָה וּבִינָה, יָדִים, גַּם יִרְאָה. גַּם אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבִרְכָה (כַּתּוּבוֹת צו): הַמוֹנֵעַ הַלְכָה מִפִּי תַלְמִיד, כָּאֵלוֹ מוֹנֵעַ מִפְּנֵי הַסֵּד, וּפּוֹרֵק מִפְּנֵי יִרְאָת־שָׂמִים. גַּם בֵּן וְתַלְמִיד – בֵּן, אֵינָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (יִתְרוֹ דָף עט): מַה שְׂמוֹ, דָּא חֲקִמָה. מַה שֵׁם בְּנֵן, דָּא תַּפְאָרַת. תַּלְמִידִים הֵם לְמוֹדֵי ה', דָּא נְצַח הוֹד. בַּל, דָּא יְסוּד, וּמְלָכוֹת הַנְּל. רָאָה הָיָה אֵיבָרִים הַפְּנִימִיִים. וְיֵשׁ סְפִירוֹת שֶׁמְדַבֵּר מִהֶם כְּפֹה פְּעֻמִּים. (אַשְׁרֵי אֲזַנִּים שֶׁכָּד שׁוֹמְעוֹת. אַשְׁרֵי הָעַם שֶׁכָּבָה לוֹ וְכו'):

בלי ואו בחינת מלכות פה בחינת בשר, כפי שיבואר לקמן. ואומר רבי אבא בא וראה, כל אדם (יש לרמוז כל דייקא בחינת כל בשמים ובארץ בחינת אדם ר"ת אדם דוד משה משיח, שעל ידי כל אדם יכול להתפלל) שמתפלל תפלתו (וקם ומתעורר, בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר) לפני רבונו דייקא, כי משיג כי מלא כל הארץ כבודו וה' עמו ואצלו ומאזין לתפילתו, כדי להשיג זאת השגה של מלא בכדי להתפלל כראוי צריך להקדים ברכות בכל יום ויום, דהיינו להמשיך שפע אור הכתר למטה על ידי הרצון והכיסופים בחינת שתיקה, בחינת חסידים ראשונים בחינת דרי מעלה היו שוהים בשתיקה ובכיסופים להצרות ה' בחינת הארת הרצון, שהוא הכלי לקבלת ברכת החיים ושתורתם הייתה מתברכת על ידי התפילה שקדמו לה הברכות על ידי הכיסופים כנ"ל. כי דייקא על ידי השתיקה מאירים מרחוק המקיפים בחינת מה. ועל ידי כל הנ"ל יכול להתפלל תפלתו לפני רבונו כנ"ל בזמן שצריך. כי בחינת זמן שלמטה הגשמי מקבל מתקופות השנים וזמנים שלמעלה כראוי. כי על ידי שמושיג בחינת מה, דהיינו שמושיג מרחוק שאין משיג רחמי ה' על ידי זה דייקא מאמין כי לא כלו רחמיו וכי יש להקב"ה רחמים גם עליו ועל ידי זה דייקא משיג בחינת מלא ויכול להתפלל בזמן שלפניו כראוי. ולהתחבר לכל זמן כפי בחינתו.

בצפרא, לאחדא בימינא דקודשא בריה הוא. במנחה, לאחדא בשמאלא. וצלותא ובעותא, אצטריה ליה לבר נש בכל יומא ויומא בגין לאתאחדא ביה. ואוקימנא מאן דצלי צלותיה, (וקם) קמי מאריה, אצטריה ליה דלא למשמע קליה בצלותיה. ומאן דאשמע קליה בצלותיה, צלותיה לא אשתמע. בבוקר לאחוז בימין של הקב"ה בחינת מלא כל הארץ כבודו, על ידי החסדים הנמשכים עד אליו באור היום שמאיר בו הדעת. במנחה לאחוז בשמאל בחינת צמצום בחינת מה ראית מה פשפשת, כי שוקעת החמה והדעת ממנו. ובאמת כל אחד כלול מחברו כי בבוקר צריך גם להמשיך ידיעת השקיעה העתידה בחינת מה וכן במנחה יזכור החסדים בחינת מלא. ותפילה ובקשה ופניה להקב"ה ביראה וריחוק ואהבה וקרבה, אשר זאת התפילה היא ביטוי שלו להשגתו יתברך בבחינת מה ומלא, צריך לאדם בכל יום ויום בכל תקופות הזמנים שלמטה הנמשכים מהשגת המקיפים של מעלה של הצדיק הגדול במעלה כמשה

והקל נשמע בית פרעה. רבי (אלעזר) אבא פתח ואמר, (תהלים פד) נכספה וגם כלתה נפשי להצרות ה' לפי ובשרי ירננו אל אל חי. תא חזי, כל פר נש דצלי צלותיה (וקם) קמי מאריה, אצטריה ליה לאקדמא ליה ברכאן בכל יומא ויומא, וצלי צלותיה קמי מאריה בזמנא דאצטריה. – והקול נשמע בית פרעה. רבי אבא פתח והקדים בכדי לבאר מוד הקול בתפילה של דרי מטה המשיגים כי מלא כל הארץ כבודו בזכות הצדיק בחינת משה, שזה בצדיק הוא בחינת כי כל בשמים ובארץ המאחד דרי מעלה ומטה, שזה בחינת כללות בן ותלמיד בחינת יובל ר"ת וכל בניך לימודי ה', שהיא הבינה הנקראת בית פרעה כמובא לקמן ובדברי רבנו, כי התגלות אורות הבינה הוא על ידי השגת כללות בן ותלמיד בחינת מה ומלא, והוא בתחילה דייקא על ידי קול בלא ואו שהוא בחינת לחש בחינת שתיקה, לשתוק על התירוץ ולא להשיג המקיפים שאין להשיגם, בחינת מה חמית מה פשפשת, וכן בחינת מלא בחינת דרי מטה אשר תפילתם באמונה עולה לעורר העולם העליון, וכן כי רחמי ה' על דרי מטה שמגלה הצדיק הוא אשר גורם לדרי מעלה לדעת כי עדין לא השיגו את רחמי ה' כמו שמושיג זה הצדיק ועל ידי זה גם לומדים לרחם על דרי מטה ולהתחבר אליהם. ואמר לצטט ולבאר דברי דוד המלך, נכספה וגם כלתה נפשי להצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל א-ל חי. כי דוד המלך רועה ומנהיג ישראל היודע לרחם על כל אחד כפי בחינתו, אשר זכה להיות חסיד בחינת דרי מעלה ובחינת עני בחינת דרי מטה ולכולם יחד, שהוא בחינת בית פרעה בחינת יובל, והוא היה איש חיל להלחם מלחמות ישראל הוא זכה בשעת האכילה להשתוקק ולכסוף מאד אליו יתברך ברצון מופלג עד כלות הנפש בחינת נכספה וגם כלתה נפשי, דייקא להצרות ה' בחינת היצוניות בית המקדש מקום חדר המיתות והריון, בחינת בן והוא גם מקום ההוראה בחינת תלמיד, והוא מקום הדעת הנמשך לכפר העוונות, כי לאלו הרחמים כסף דוד. וזהו לבי ובשרי ירננו, כי הלב הוא בחינת בינה ובשר והוא בחינת מלכות בחינת מה ומלא שהם יחדיו בכללות ירננו בתפילה לא-ל חי בחינת מה פעל א-ל בחינת חיות והתעוררות השינה הנמשכת מלמעלה. על ידי התפילה בחינת תפילה לא-ל חי. בחינת קול עם ואו בחינת לב המשפיע אורו לקול

המאיר לבן ותלמיד המתפללים, וכל זה כדי להאחז בו בקב"ה להיות קשור בדעתו והרגשת ליבו לה' יתברך. ובארנו מי שמתפלל (וקם ומתעורר בדעתו) לפני רבנו דייקא כנ"ל. צריך לו שלא לשמוע קולו בתפלתו, כי הוא צריך להיות בבחינת לחש ושתיקה שעל ידי זה דייקא מקבל תרוצים על קושיות לבו ומתחזק באמונה לעמוד לפני רבנו כראוי וכן על ידי לחש בחינת שתיקה לא מכנים מקיפים שאין ראויים לו ונמצא שהוא בבחינת מה, כי אינו יודע וחסרה דעתו וחסר רחמים לכן דייקא לבעי רחמי. ומי ששומע קולו בתפלתו שזה בחינת מלא כל ארץ כבודו שמאיר הפה בחינת ארץ בחינת מלכות במלאו, לא יוכל להרגיש החסרון ולהמשיך רחמים חדשים, לכן תפלתו לא נשמעת כי אין מתפלל כראוי על ידי כללות השגת בן ותלמיד, אלא צריך שמצד אחד יעמוד לפני רבנו בחינת השגת מלא כנ"ל אך צריך שיהיה לו גם בחינת יראה בחינת מה חמית, שעל ידי זה דייקא יכסוף להשלים החסרון ולהמשיך רחמים.

מאי טעמא. בגין (שמות ר"ב ע"ב) דצלותא, לאו איהי החיאה קלא דאשתמע. דההוא קול דאשתמע לאו היא צלותא. ומאן איהי צלותא. דא קלא אחרא, דתליא בקלא דאשתמע, ומאן הוא קלא דאשתמע. דא ההוא קול דהוא בוא"ו, קלא דתליא ביה, דא ההוא קל בלא וא"ו. – מה הטעם (השאלה היא גם התשובה כי על ידי בחינת מה שהוא קול בלא ואו זוכה להתפלל) שמי שמשמיע קול בתפלת אין תפלתו מתקבלת? מפני שתפילה, אין היא אותו קול הנשמע המרמוז על בחינת מלא ללא בחינת כבוד ה' ממקומו. שאותו קול הנשמע בחינת מלוי חסרון, אין הוא תפילה, ומה היא תפילה, תפילה היא בחינת בקשה למלא החסרון להמשיך רחמים. זה קול אחר, בחינת אחוריים והסתרה, כדי דייקא לבטל ההסתרה, בחינת מלכות מקום ההסתרה והצמצום, שתלוי בקול שנשמע שהוא בחינת הדעת והרחמים עד למקומו בחינת מלא כל הארץ כבודו, ומי הוא הקול הנשמע. זה הוא קול שהוא בואו, בחינת משפט וקו האמצעי של הרחמים, אשר בכוחו להמשיך לכל אחד שפע כפי מדתו, שרק זה הוא רחמים, וקול (בלא ואו) תלוי בו בקול דעת הרחמים, זה הוא קול בלא ואו, בחינת מלכות בחינת חסרון בחינת תפילה ובקשה וכיסופים המתעוררים דייקא על ידי הידיעה שיש רחמים שצריך להמשיך אותם אך עדין לא השיגם. כי אם היה חושב שהשיגם בדעת שלמה ומתוך כך היה בא להתפלל

איך היה מתפלל הרי הכל שלם ומלא. והבן כי הדברים דקים ביותר.

ובגין כך, לא אצטריך ליה לבר נש למשמע קליה בצלותיה, אלא לצלחה בלחש, בההוא קלא דלא אשתמע. ודא היא צלותא דאתקבלת תדיר. וסימניה, וחקל נשמע, קל בלא וא"ו, נשמע. דא היא צלותא דהיא פחשאי. דקתיב פחנה, (שמואל א א) וקולה לא ישמע. דא היא צלותא דקודשא פריה הוא קביל, פד אתעביד גו רעותא וכוונה ותקונא פדקא יאות, וליחידא יהודא דמריה פדקא יאות בכל יומא. – ומפני כך, לא צריך לאדם לשמוע קולו בתפלתו, כי הוא במעשה השמעת הקול מרמוז על בחינת הפוגמת בכוח התפילה כנ"ל. אלא צריך להתפלל בלחש באותו הקול שלא נשמע, בבחינת שתיקה והשגת המקיפים בדרגתו, וזו התפילה מתקבלת תמיד, כי על ידי כללות השגת בן ותלמיד, על ידי דעת ויראה גם יחד עומד לפני המלך כראוי ונכסף כראוי להשיג רחמים גדולים בכל פעם יותר ויותר. וסימניך לסוד עליון זה וראיה להשגה העליונה זו המתלבשת ברחמים וממלא את הפסוק, וחקל נשמע קל בלא ואו. נשמע דייקא הוא זה הנשמע בתפילה. זו היא תפילה שהיא בחשאי, והוא גם שכתוב בחנה וקולה לא ישמע. זו היא תפילה שהקב"ה מקבל, כאשר נעשית מתוך רצון וכיסופים בחינת נכספה וגם כלתה נפשי על ידי בחינת מה, בחינת קול בלא ואו, רצון וכוונה מכוונת בקו אמצעי של כללות בן ותלמיד, וכן כוונת הלב בחינת בינה בחינת יוב"ל. ותיקון כראוי בחינת בשר המרנן גם כן עם הלב, שהלב הפנימי בחינת קדש הקודשים בחינת חדר המיטות בחינת בן, בחינת לב המרגיש, מאיר הדעת עד להיצוניות בחינת חצרות ה' בחינת תלמיד, שגם לתלמיד יש יראה, כדי שלא יתבטל במציאות ולא יוכל להתפלל ולהמשיך רחמים למציאות. ולייחד את הייחוד של רבנו בחינת יחוד וכללות בן ותלמיד כראוי בכל יום כדי לעלות כראוי על ידי התפילה בכל יום מדרגה לדרגה.

רבי אלעזר אמר, קלא פחשאי, דא היא קלא עלאה, דכל קליו נפקין מתפון. אבל קל בלא ו, דא היא צלותא דלתתא, דאיהי אלא לאסתלקא בוא"ו ולא תחברא ביה. – בשונה מקצת מרבי אבא כנ"ל, רבי אלעזר אמר, כי קול בחשאי בתפילה, זו היא בחינת קול עליון ואור עליון שבמקיפי הבינה, שכל הקולות יוצאים משם. כמו שמבואר לקמן על בית פרעה שמשם מתגלים כל האורות. היא בחינת

יוב"ל בחינת כללות בן ותלמיד, עד שכל סוגי הקולות שהם בחינת השגות אלוקות המעורבים במידה נכונה מאלו ההשגות, או אלו שאינם מעורבים, יוצאים ממנה לכל נשמה ונשמה כפי מידת וסוד הרחמנות שצריכה כדי להתעלות או לצאת מעוונות וכדי להתפלל כראוי. שזה הקול בחשאי הוא בחינת השגת משה שהוא אפילו מעל השגת דרי מעלה. כי מעל כולם ומאיר ממקומו העליון בהתעוררות השינה גם לדרי מעלה וגם לדרי מטה. שזה הקול בחשאי הוא בחינת התעוררות עליונה המשפיע אורה למטה לכל המדרגות בחינת אור הכתר. אבל קול בלא ואו הנאמר בפסוק הנ"ל, זו היא תפילה שלמטה של בחינת דרי מטה המתחזקים לדעת כי מלא כל הארץ כבודו, בחינת מלכות שהיא הולכת מדרגה לדרגה ועולה בכוח הואו שהוא הרחמים ולהתחבר בו ברחמנותו יתברך.

תָּא חַיִּי, וְחַקֵּל נְשָׁמַע, דָּא הוּא קֵל בְּלָא וּאִי. דָּא הוּא קָלָא דְּבִכְאָת עַל מְקַדְשׁ רֵאשׁוֹן וְעַל מְקַדְשׁ שְׁנִי. נְשָׁמַע, כְּמַח דְּאֵת אֲמַר, קוֹל בְּרַמָּה נְשָׁמַע. בְּרַמָּה, מֵאֵי בְּרַמָּה. דָּא הוּא עֲלֵמָא עֲלָא, עֲלֵמָא דְּאֵתֵי. וְסִימְנִיה, מִן הַרְמָה וְעַד בֵּית אֵל, (תהלים קו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. הֵכָא בְּרַמָּה, דָּא עֲלֵמָא עֲלָא. דְּהָא בְּהֵיאָה שְׁעֵתָא דֵּי בְּרַמָּה נְשָׁמַע. בְּדִין מַח בְּתִיב, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא ה' אֱלֹקִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד וְגו'. – בא וראה, וחקול נשמע, זה הוא קול בלא ואו, כל המלכות בחסרונה המחסרת גילוי רחמנותו יתברך, זו היא קול של כיסופים ושל בכי על חסרון הדעת דייקא על ידי כללות בן ותלמיד המביאים להארת הרצון והכיסופים בבכי, על מקדש ראשון ועל מקדש שני שנחרבו מפני הטא המרגלים, כי בזה הפגם תלויים כל העוונות, ואין אנו יכולים לשאת משא העוונות ואין רחמנות גדול מזה ולכן אנו צריכים הבית מקדש שיכפר לנו בכל יום. והכל פי בקשת סלח נא ביום הכיפורים על ידי התפילות לעורר הרחמים והסליחות עד שנעשה חנוכת הבית (אשר יוסכם במשפט של מעלה בעשרה בטבת להקדים בית המקדש השלישי הנצחי במהרה בימינו) נשמע, כמו שנאמר קול ברמה נשמע. ברמה דייקא במקום עליון, מהו ברמה? זה הוא עולם העליון עולם הבא, בחינת בחינת בחינת יוב"ל כללות בן ותלמיד, בחינת כללות השגת מלא כל הארץ וברוך כבוד ה' ממקומו, אלו ההשגות של דעת ורחמים שממשיך משה לכלל ישראל. כי הוא קול המושג למעלה למעלה במקיפים העליונים של משה בחינת שתיקה בחינת קול

בחשאי כנ"ל. וסימניך, וראיה והתלבשות דעת ההשגה למטה במידה של רחמנות בתוך פסוק, לכך שההשגה של היוב"ל של משה נמשכת מן הרמה לכל אחד מן הרמה ועד בית אל, שיוורד מן הרמה עד בית וכלי המשיג בחינת מה פעל א-ל. וכן מן העולם העליון שהיא הבינה ועד העולם התחתון שהיא המלכות. בחינת חיבור דרי מעלה ומטה בפועל. כאן ברמה המגולה לנו במקומו כאן. זה עולם העליון של הבינה, הנמשכים מקיפים שלו בזכות משה המנהיג הרחמן עד העולם הזה התחתון. שהרי בשעה שברמה נשמע ומאיר למטה כללות ההשגות בחינת כל בשמים ובארץ. אז מה כתוב ויקרא (כתוב הוי"ה אדנו"ת חיבור מעלה ומטה) ה' אלוקים (בחינת אתה הוראת לדעת כי ה' הוא האלוקים) צבאות (בחינת נצח והוד וההמשכה למטה למלכות אפילו לדרי מטה) ביום הוא לבכי ולמספד וקרחא ולחגר שק, כי הרחמנות של מעלה יורדת עד אלינו לעורר אותנו לרחם על עצמנו ולהתפלל בכיסופים ובכי עד שיתגלה הרחמים והדעת בשלמות ויבנה המקדש ונצא מן העוונות לנצח נצחים במהרה בימינו אמן.

וְחַקֵּל נְשָׁמַע, לְעֵילָא לְעֵילָא. מֵאֵי טְעָמָא. בְּגִין דְּוַאִי אֲתַרְחַק וְאֲסַתְלַק מִנְיָה, וּבְדִין רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיה מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיה פִּי אֵינְנוּ. פִּי אֵינְנוּ, פִּי אֵינְנוּ מִפְּעֵי לֵיָה. אֵלָא פִּי אֵינְנוּ, וְהָא אֲוִקְמָנָא, פִּי אֵינְנוּ, דְּבַעֲלָה לָא אֲשַׁתְּפַח עִמָּה. דְּאֵלְמָלָא בַּעֲלָה יִשְׁתַּפַּח עִמָּה, תִּתְנַחֵם עֲלֵייהוּ. דְּהָא בְּדִין בְּנֵהָא, לָא יְהוֹן בְּגִלּוּתָא. וּבְגִין דְּאֵינְנוּ, לָאוּ אֵיחֵי מִתְנַחֲמָא עַל בְּנֵהָא, בְּגִין דְּבְנֵהָא אֲתַרְחַקוּ מִנְיָה, עַל דְּאֵינְנוּ עִמָּה. – וחקול בלא ואו, שהוא החסרון והעון המעורר למעלה הרחמנות, נשמע למעלה למעלה מעל דרי מעלה שאינם משיגים הרחמנות שיש על דרי מטה. וזה הקול נשמע בכדי לעורר רחמנותו יתברך עלינו. מה הטעם מתעוררים למעלה הרחמים עד שנמשכים לכאן? מפני שיש כאן למטה קול בלא ואו, מפני שהוא המנהיג הרחמן במשפט רחמים אתרחק והסתלק ממנה מן השכינה והנהגת המלכות לדרי מטה. ואז רחל מבכה על בניה הרחוקים מדעת ושרויים בעוון, מאנה להנחם על בניה כי איננו. כי איננו? כי אינם היה צריך להיות כתוב, שאינם על מקומם ונפלו למקום גלות הדעת ונפלו בעוונות. אלא דייקא כי איננו, והנה בארנו כי איננו, שבעלה לא נמצא עמה שהוא הצדיק בחינת משה שאינו נמצא להנהיג כנסת ישראל ברחמים, שאלמא היה בעלה נמצא עמה בבחינת יחוד, בחינת כל בשמים ובארץ עד

שימשיך דעת הייחוד לכלל ישראל, כן תתנחם עליהם, שהרי אז בני לא יהיו בגלות הדעת והנפילה לעוונת וייסורי המשא הכבד שלהם, כי יקבלו דעתו והשגתו אשר תוציא אותם מן העוונות, ומשום שאיננו, אינה מתנחמת על בניה, ומשום שבניה התרחקו ממנה להשיג כי השכינה שורה איתם אפילו בתוך טומאתם, שעל ידי זה היו דייקא יוצאים מן העוונות, והם התרחקו ממנה על ומפני שאיננו עמה, שמושה לא מתייחד עם השכינה ולהמשיך הנהגת מלכות ה' כנ"ל, באופן שיתגלה לכל המדרגות השגות כפי עניינם, לדרי מעלה בחינת מה ולדרי ומטה בחינת מלא, עד שיתחברו בדעת יחדיו ולא יכשלו דרי מטה בעוונות השם"ה והרמ"ה ולא יכשלו דרי מעלה בזלזול בדרי מטה ולשון הרע והוסר חיבור לכלל ישראל. שדייקא על ידי זה יעשו תשובה יחדיו (עיין זהר חדש נח בעניין חדא כנישתא ויובן היטב על ידי כל הנ"ל).

תא חזי, בית פרעה, דא הוא סימניך לעילא, ביתא דאתפרעו ואתגליין מניה כל נהורין וכל בוצינין, כל מה דהיה סתים, מתמן אתגלי. ובגין כן, קודשא בריך הוא אפיק כל נהורין וכל בוצינין, בגין לאנהרא להווא קול, דאקרי קל בלא וא"ו. – בא וראה, הקול נשמע בית פרעה, זה הוא סימניך למטה בפסוקים המורה על בחינתו למעלה, בית, היא הבינה עולם הבא עולם העליון, היא בית וכלי לאור החכמה שנפרעים (כמו לשון פרע וגילה את ראש האישה) מתגלים ממנו כל האורות (קולות כנ"ל) היוצאים לדרי מטה וכל המאורות שהם מקור האורות היוצאים לבחינת דרי מעלה, כי שם בבינה כללות האורות בחינת יוב"ל בחינת וכל בניך למודי יי כללות השגת בן ותלמיד. בחינת כל בשמים ובארץ. כל מה שהיה סתום. מה דייקא בחינת מה חמית, בחינת מה פעל א-ל, כי דייקא הכל המחבר הוא מה שהיה סתום מדרי מעלה ודרי מטה. משם מתגלה על ידי משה. ומפני כך שמן הבינה יוצאים האורות בכללותם וחיבור שלם כפי הראוי בכדי לעלות מדרגה לדרגה בדרך העולה בית א-ל, הקב"ה מוציא כל אורות ומאורות, בכדי להאיר לאותו קול שנקרא קול בלא ואו. שהיא בחינת המלכות עולם המעש"ה כנ"ל שחסרה מן ואו הרחמים, וצריך לגלות לה ולהאיר בה בחינת כ"ל מ"ה שהיה סתום, בחינת ש"ע נהורין. וזהו ויהי מקץ שנתיים ימים, מקץ גימטריה מקיף בחינת כתר, שמאירים למטה המקיפים שהם בחינת ימים ושנים של עולם סדר הזמנים של עולם

הבא שמעל הזמן, מאירים בקץ ואחרית הימים שהיא המלכות. והארת הכתר במידה של רחמנות למלכות הוא על ידי בחינת ופרעה חולם, שהיא הבינה שבא הכלליות בחינת יוב"ל שמשם נמשך הדעת בחינת חומל אותיות חלום (עיין דגל מחנה אפרים בדומה לזה) גם הוי"ה ג' פעמים בחינת רחמים למתק ד' אלוקים שהוא בחינת המשכת הדעת. שהוא קול עם ואו המאיר לקול בלי ואו.

תא חזי, כד יקים קודשא בריך הוא להאי קל מעפרא, ויתחבר בוא"ו, כדין כל מה דאתאביד מנייהו בזמנא דגליהא, ויתחדר ויתעדנון בנהורין עלאין דאתוספן מגו עלמא עלאה. כמא דאת אמר, (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש בירושלם: – בא וראה כאשר יקים הקב"ה לאותו קול חסר בחינת מלכות בחינת אחוריים בחינת כנסת ישראל בגלות הדעת ויקימה מעפר, מבחינת נפילת דרי מטה ומעלה בגלות העפר, ויתחבר הקול באות ואו, בדעת הרחמים הממוצעת על ידי משה משיח. אז כל מה (השגת כ"ל מ"ה כנ"ל) שנאבד מהם בזמן הגלות, שהיא הדעת שאבדה בחינת אתה הוראת לדעת. יחזור, ויתעדנו להרגיש בלבם באורות עליונים של השגות המקיפים שיגיעו למטה עד קץ אחרית הימים והמלכות, שנוספים אלו האורות מתוך עולם העליון, כי ברגע שנכנס מקיף לפנים ויוצא החוצה ומתרוקן המקום נוסף מיד מקיף חדש עד אין סוף מדרגות. כמו שנאמר, והיה ביום ההוא הנסתר במקיפיו, יתקע בשופר גדול שהוא היוב"ל והבינה כידוע המחבר ומקבץ נדחי עמו ישראל דרי מעלה ומטה, ובאו האובדים דעתם בארץ וארציות אשור, בחינת אשורנו, שרואים רק הארציות בחינת עוונות, והנדהים בארץ מצרים ערוות הארץ, ועלו בכוח דעת השופר של משה משיח, והשתחוו לה', בענווה שהוא הפך העוון, בהכרתם אותו בכלליות ההשגות בהר הקדש מקום ההוראה וחדר המיטות כלליות בן ותלמיד, בירושלים ביראה שלמה היוצאת מן הלב ונכנסת ללב כלל ישראל על ידי משה משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

עלון זה מטרתו לעודד את הציבור לגלות ולהחדש בהבנת מאמרי זוהר, על פי תורותיו של רבנו הקדוש, אשר המה הקדמות עמוקות לכל חלקי התורה ובפרט ללימוד זוהר, כפי המובא בדבריו: "אמר התורה שלי היא כולה הקדמות" (שיחות הר"ן קצ"ט). והוא בעיקר לפי הכלל החמישי לדרך לימוד ליקומי מוהר"ן המובא בספר ביאור הליקוטם להרב רבי אברהם בן רבי נחמן וצוק"ל. וזה לשונו "...הוא כל מקרא או מאמר חז"ל, שמזכיר קצת מאתה לאיזה ענין, פורב בוונתו על כל הענין ונכנס ונתבאר כל המקרא והמאמר חז"ל בזה הענין". עכ"ל. כלומר שכללי התורה וההקדמות שמביא רבינו הקדוש בתורתו המה מפרשים את כל המאמר שמביא בדבריו רק את חלקו בספריו. והבא לעיין בתורתו ובוהר, יראה בעיניו ממש איך כל כללי תורתו נמצאים בכל מאמר זוהר והוא פלאי. ויש להבין קצת הענין בפרטות כי ידוע אשר נשמת רבנו הקדוש ונשמת רשב"י אחת המה, כמובא רמז לכך בספר כוכבי אור, כי גימטריה נחמן בן שמחה וכן גימטריה שמעון בן יוחאי חושבן דין כחושבן דיון. לכן נרמזו אור חכמתם הגדול בשם העלון נחל זהר, שהרי נחל הוא על שם הנחל נובע מקור חכמה המאיר ומגלה זהר רשב"י הנסתר, שהוא אור זוהר הקדוש. נא ונא ראו בעצמכם לחדש בדרך לימוד זה להוציא עצות למעשה ולהתחזקות בעבודת ה' ויתקיים בנו מאמר זוהר: **כהאי חיבורא דילך דאיהו ספר זוהר, יפקין ביה מן גלותא ברחמי. במהרה בימינו אמן.**

עצות על פי הלימוד

- א. הצדיק האמת אינו נקרא בשם צדיק כי אם בשניש לו זה הפת, שיוכל להחיות ולהרים את אלו שנפלו מאד מאד, לחקם ולאמץם לעוררם ולהקיצם ולגלות להם, כי עדין עדין ה' אתם ועמם ואצלם וקרוב להם כי מלא כל הארץ כבודו. וכן להקפד, צריך הצדיק להראות לאלו שהם במדרגה גבוהה, שעדין אינם יודעים כלל בידעתו ותפירתו בחינת "מה המית מה פשפשת" וכו'.
- ב. צריך כל אדם לדבר עם חברו פירות שמים. אבל צריך שיהיה לו בעצמו יראת שמים, כדי שיהיה דבריו נשמעין, וגם כדי שיתקמו דבריו אצל חברו, שלא יעבר הדבור מלב חברו תכה. כי עלינו יראה דבריו נשמעין וגם יש מיום לדבריו אצל חברו.
- ג. מי שזוכה להתקרב לרבי אמת, שיודע להאיר הדעת הקדוש בישראל פראוי, והוא איש חיל ולא חפזה (שקורין שלימזלניק), עלינו זה יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון המפולג. דהינו, שאייר לו הרצון בעת האכילה, וישתקק ויכסה מאד אלו ותפירתו הרצון מפולג בלי שוער, בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה, רק רצון פשוט בקלות הנפש אלו ותפירתו.

תפילה על פי הלימוד

ובכן תרחם עלינו אבינו אב הרחמן, ה' אלקי השמים ואלהי הארץ, הכל יכול וכולם יחד. ותאיר עלינו אור קדשת הצדיקים האמתיים המאירים בכל העולמות בלם, בעולמות עליונים ובתחתונים, בדרי מעלה ובדרי מטה, ויאירו ויודיעו לדרי מעלה שעדין אינם יודעים בידעתו ותפירתו כלל, ויעוררו ויקיצו את כל הדרי מטה, את כל השוכני עפר המנחים בדיוטא התחתונה, בשפל המדרגה, ויאירו בהם ויגלו להם, כי מלא כל הארץ כבודו. ויעוררו ויחזקו את כל הנפשות הנפולות שנפלו למקום שנפלו, כל אחד ואחד כפי ירדתו, ויחיו ויעוררו ויקיצו אותם, אפלו הנפשות הירודות מאד שנפלו בעונות ובעברות גדולות. על פלם וגיעו רחמיכם, ויחיו וישבו נפשותם החלושות הפגומות מאד, נפש החוטאת, נפש המרה מאד, וחוסו על דל ואביון ונפשות אביונים וישועו. ויעוררו ויחזקו ויאמצו אותם, שאף-על-פי כן אל יתיאשו עצמן בשום אופן בעולם, כי מלא כל הארץ כבודו ובכל מקום אתה נמצא, וגם בהשאל תחתיות וכולין להתקרב אליך, כי לית אתר פנוי מנה ואין שום יאוש בעולם כלל: רבנו של עולם, מלא רחמים בכליעת ובכל

איתי לעולם. ונזכה להשיג בשלמות השגת דרי מטה שהוא השגת מלא כל הארץ כבודו. ונזכה להרגיש בכליעת ורגע אלהותך עלינו, ונדע ונאמין באמת, כי מלא כל הארץ כבודך, ואתה ממלא כל עמיון וסוכב כל עמיון, ולית אתר פנוי מנה, כמו שכתוב, אם יפתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהוה הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. ונזכה לקום באמת מקרא שפתינו, שוייתי ה' לנגדי תמיד. ונדע ונכיר ונרגיש בכלי עת וראתך ואימתך עלינו, שנזכה לדעת באמת ובאמונה שלמה אשר אתה עומד עלינו בכלי עת ורגע, ומפניך לא אפתר. ותהיה וראתך על פני תמיד לבלתי אחטא, ואזכה להתירא ולפחד תמיד מפני פחד ה' ומתדר גאונו, ולהתקרב אליך ולהתדבק בך באמת בדבקות גדול כרצונך הטוב. ותזכנו ותעורנו שיהיה נכלל אצלנו שני החשונות יחד, השגת דרי מטה עם השגת דרי מעלה, אשר הם שואלים "איה מקום כבודו". ונזכה לדעת באמת כי לית מחשבה תפיסה בך כלל, ותכלית הדיעה אשר לא נדע כי לגדתך אין חקר:

לעילוי נשמת
הרב מאיר צבי בן הרב נחמן ישראל
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
שרו תמו בת דוד והיבוכא פריחה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
מירה בת אשר
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הקדוש אליהו יעקב בן אבידע. ה' יקום דמו.
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
דבורה בת חיים
ת.נ.צ.ב.ה.